

NOVA LIVARNA JEKLENE LITINE

Prelomnica v življenju tovarne

V petek, 25. novembra smo v Litostroju z otvoritvijo nove livarne jeklene litine proslavili dan republike in 40. obletnico AVNOJ. Že pred začetkom proslave, ko so delavci in povabljeni gostje prihajali v Litostroj, so ljubljanske mažoretke ob spremljavi litostrojskega pihalnega orkestra kar na prostem, od glavnega vhoda do nove jeklolivarne, izvajale svoj zanimiv in privlačen program.

Proslava se je pričela ob 9.30 s himno SFRJ. Zatem je stopil na govorniški oder direktor tozda PUM Zvonimir Volfand ter v imenu delavcev Titovih zavodov Litostroj pozdravil goste: podpredsednika ZIS Zvoneta Dragana, predsednika CK ZKS Andreja Marina, predsednika skupščine SRS Vinka Hafnerja, predsednika republiškega sveta ZSS Marjana Orožna, predsednika IS SRS Janeza Zemljariča, članico sveta federacije Pepco Kardelj, predstavnike republiških organov in družbenopolitičnih organizacij, predstavnike mesta Ljubljane,

predstavnike občine Ljubljana-Siška, predstavnika JLA, častnega člana naše delovne organizacije Marka Kržišnika, predstavnike organizacij združenega dela, ki so vlagale sredstva v izgradnjo, izvajale dela ali so v trajnih poslovnih odnosih z Litostrojem, ter vse prisotne delavce Litostroja in učence naše Srednje šole tehničnih strok.

V nadaljevanju nas je tovariš Volfand spomnil na to, da letos prvokrat v več kot tridesetletnem razvoju Litostroja praznujemo pomembno delovno zmago brez idejnega tvorca Titovih zavodov Lito-

stroj tovariša Franca Leskoška-Luke. Predlagal je, da se mu z vencem zahvalimo za vse, kar je prispeval k našemu razvoju in doseženim uspehom. S prizorišča proslave je mladinska delegacija nato odnesla venec na njegovo zadnje počivališče v Celje.

Zatem je tovariš Volfand na kratko orisal pot in vzroke za gradnjo jeklolivarne:

''Livarna, ki jo danes predajamo v obratovanje, predstavlja realizacijo tretje faze razvojnega programa Litostroja, ki je bil sprejet v letu 1978. Za dan republike 1979 smo odprli novo moderno tovarno viličarjev, na isti dan leto kasneje je pričela obratovati tovarna velikih hidravličnih stiskalnic, za letošnji praznik republike pa pričakujemo delo v tej novi livarni za proizvodnjo težkih jeklenih ulitkov za potrebe proizvodnje težke strojne opreme. To so pomembni rezultati, če upoštevamo, da smo v petih letih zgradili tri tovarne, ki predstavljajo povečanje skupnih proizvodnih zmogljivosti Litostroja kot celote. Vgrajena oprema zagotavlja tehnološko modernizacijo tovarne in možnost proizvodnje najbolj zahtevne strojne investicijske opreme.

Ko smo spremljali razvojni program Litostroja, smo predvidevali, da se bo uresničeval hitreje. Počasnejše uresničevanje razvojnega programa ne ocenjujemo kot pomanjkljivost, temveč kot primer zavestne opredelitve, da bomo ta program razvoja dosledno izvajali v skladu z družbenogospodarskimi normami in razmerami. Sprejeli smo načela, po katerih naj se tudi razvojni programi uresničujejo v skladu z realnimi možnostmi na osnovi večjega deleža lastne akumulacije v strukturi financiranja ter večjega poslovnega povezovanja in združevanju sredstev. Vse to smo upoštevali pri gradnji livarne. Gradnjo smo ustavili za toliko časa, da smo iz akumulacije obstoječih livarn zagotovili večji delež lastnih sredstev za njeno financiranje. Vse temeljne organizacije združenega dela so porabo lastne akumulacije podredile programu gradnje livarne in povečale obseg združenih sredstev za financiranje. Najpomembnejše pa je, da so poslovni partnerji s širšega področja Jugoslavije, ob upoštevanju dolgoročnih interesov, združili pomembna sredstva za gradnjo naše livarne.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsem sodelavcem, našim poslovnim prijateljem in upokojujencem želimo srečno in uspešno novo leto!

Vse moči in znanje

Ob nastajanju planskih dokumentov in poslovne politike Litostroja za leto 1984 se je v zadnjem obdobju marsikaj spremenilo. Težavnejši pogoji gospodarjenja in obveznosti, ki izhajajo iz načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, so prisilili planerje in vse druge odgovorne v delovni organizaciji, da so zgodaj začeli pripravljati plan 1984 in so ga pripravljali skozi vse leto 1983. K takemu ravnanju so jih prisilile vsaj tri poglobitvene zadeve, ki se v dosednji poslovni politiki Litostroja niso preveč poglobljeno obravnavale.

Osnovno spoznanje, da je letni plan temeljnih organizacij in delovne organizacije lahko realen in uresničljiv le v primeru, da je nastal na temeljitih vsestranskih analizah, izkušnjah, dobrem poznavanju razmer na svetovnem in domačem tržišču, nas prepričuje, da ne moremo več planirati na palec. Druga resnica je, da plan lahko napravijo ustrezni strokovnjaki in da ga pri oblikovanju do potankosti uskladijo z vsemi subjekti in nosilci poslovnega in proizvodnega procesa.

Tretje spoznanje pa je v tem, da letni plan ni deklaracija za peščico odgovornih ljudi, pač pa osnovni dokument za slehernega delavca. Seveda pa delavec v neposredni proizvodnji, ki ima v planu svoje temeljne organizacije pred seboj le globalne številke, ne more iz njih razbrati svojih pravih ciljev ob pravem času. To nas obvezuje, da bo moral biti vsak naslednji letni plan boljši, realnejši, preciznejši in razumljivejši za slehernega izmed nas. Čas in razmere zahtevajo, hitro in preudarno ukrepanje na vseh ravneh in čiste medsebojne odnose.

Litostrojski plan za leto 1984 je izredno optimističen, upajmo, da je tudi primerno realen. Sicer pa nimamo druge izbire, kot da za razliko od prejšnjih let vložimo nekaj več kot vse sile, znanje in trud, da ga izpolnimo. Od tega je bolj kot kdajkoli odvisen naš kruh, naša socialna varnost, zato pa se bo treba izredno potruditi.

Pri celotnem prihodku prebijamo zvočni zid ''desetih milijard'' dinarjev, kar je velik skok v primerjavi s preteklimi leti. Podobno je z dohodkom, ki naj bi bil višji od 4 milijard dinarjev in čistim dohodkom v višini 2,5 milijarde dinarjev. Številke so, kot že rečeno, optimistične in hkrati naša gola realnost, če hočemo dvigniti produktivnost dela in zagotoviti vse lastne in skupne družbene potrebe.

Izredno optimističen je tudi plan izvoza za prihodnje leto. Izvoziti bomo morali po vrednosti več kot 60 odstotkov naše proizvodnje, kar v zgodovini Litostroja še nikoli nismo planirali. Poglavitno je, da se ugodno povečuje tudi izvoz na konvertibilno področje, saj se predvideva skoraj 200-odstotno povečanje v primerjavi z letom 1983.

Uresničitev navedenih finančnih planov pa je v veliki meri odvisno od proizvodnje, saj bomo morali izdelati več kot 8500 ton za domače in 9000 ton proizvodov za tuje tržišče, kar je v seštevku 15-odstotno povečanje.

Plani in usmeritve za prihodnje leto so torej pred nami. Če se zavedamo, da izhajajo iz obstoječih gospodarskih razmer in nujnosti, da z boljšim gospodarjenjem, z živim in minulim delom, z večjo proizvodnjo in izvozom presežemo dosedanja manj ugodna gibanja iz preteklih let, potem ni strahu za našo prihodnost, ki je močno odvisna od našega dela v letu 1984.

K.G.

Prelomnica v življenju tovarne

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tovariš Volfand je poudaril, da smo na podlagi dolgoletnih izkušenj in poznavanja potreb sami opredelili osnovni koncept naše livarne, sami vodili investicijo in velik del izvedbenih del ter s skupnimi naporimi uspeli dokončati jeklolivarno, ki bo z uspešnim obratovanjem dobra osnova za uresničevanje zahtevnih nalog.

Ob koncu govora se je tovariš Volfand zahvalil vsem dobaviteljem opreme, izvajalcem del, vsem, ki so združevali sredstva, in vsem ostalim, ki so kakorkoli prispevali k uspešni realizaciji investicije. Po končanem govoru je zaprosil podpredsednika ZIS tovariša Zvoneta Dragana, da s pritiskom na ročico za nagib peči sproži mehanizem za izlitje taline v ponev in s tem otvoritvenim ulivanjem prvega 18-tonskega ulitka izroči namenu novo jeklolivarno.

PO TEJ POTI NADALJUJTE

Po tem svečanem dogodku je tovariš Zvone Dragan stopil na oder in zbranim delavcem ter gostom spregovoril o velikem pomenu nove proizvodne pridobitve.

"Našega hitrega in vsestranskega povojnega razvoja Litostroj nikoli ni spremljal na robu razvojnih

tiva, pogosto tudi vzporedno z izpolnjevanjem rednih delovnih obveznosti, ti sodobni prostori na deset tisoč kvadratnih metrih skupaj z opremo, ki ste jo prav tako sami montirali, vse to je dokaz, da je Litostroj upravičeno uvrščen med najmočnejše nosilce razvoja sodobne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji in da si je tudi upravičeno pridobil visoke reference v številnih državah v svetu."

Tovariš Dragan je poudaril, da rezultati prvih devetih mesecev proizvodnje kažejo, da naša delovna organizacija ohranja 2-odstotno stopnjo rasti proizvodnje, v precejšnji meri po zaslugi povečanega izvoza. Devizni priliv bi bil še večji, če nekateri pomembni tuji partnerji ne bi imeli ekonomskih težav. Nova jeklolivarna bo pomembno prispevala k uresničevanju proizvodnih in razvojnih ciljev Litostroja. Njenega pozitivnega vpliva pa ne bomo čutili le delavci Litostroja, temveč vsi, ki so materialno tesno povezani s to proizvodnjo in ki so na osnovi takšnega interesa s kreditiranjem in sovlaganjem omo-

gočili dograditev nove livarne. V praksi je dokazano, da realni materialni interes delavcev in zaupanje v zastavljene cilje omogoča preseganje področnih in republiških mej in tvorbo v delu povezuje delavce celotne Jugoslavije.

"Žal pa so takšni primeri izjemni, saj se še marsikje in preveč pogosto

dovolj glede racionalnega nadomeščanja uvoza. Največji del jugoslovanskega deficita plačilne bilance ter dobršen del naših dolgov je neposredna ali posredna posledica velikega uvoza opreme. Z zmanjšanjem tega uvoza pa se je zmanjševal tudi naš deficit.

"Vemo, da bomo morali še naprej upoštevati znaten del sodobne opreme, vendar ne vsega in karkoli, kar lahko samo smotrno proizvajamo. Nekatere analize namreč govorijo o tem, da bi lahko sorazmerno hitro, seveda pod ustreznimi pogoji, zadovoljili z lastno proizvodnjo približno polovico manjšajočih izdelkov na domačem trgu, to pa bi pomenilo prepolovitev sedanjega uvoza pa tudi morebitno povečanje bodočega uvoza. V današnjih razmerah bi tako prihranili 500 do 600 milijonov dolarjev ali še več, kar bi bilo ogromnega pomena za naše gospodarstvo, hkrati pa bi na ta način usposabljali to industrijo za hitrejšo povečevanje izvoza."

Še vedno so velike možnosti za vključitev strojne industrije v izvoz, nam je v nadaljevanju povedal govornik. Z boljšo in hitrejšo organiziranostjo, s tako imenovanimi paketi ponudb lahko dvignemo našo celotno konkurenčno sposobnost. Tovariš Dragan se v svojem govoru ni mogel izogniti težavnemu gospodarskemu položaju v Jugoslaviji ter naporom, s katerimi se bolj ali manj uspešno poskušamo izvleči iz njega. V preteklem letu smo z opiranjem na lastne sile dosegli nekaj pozitivnih rezultatov. Industrijska proizvodnja se je povečala za en odstotek, kar je ob velikem zmanjševanju uvoza kar precejšen dosežek. Tudi izvoz smo uspeli povečati za en odstotek in to zlasti v industrijsko razvite dežele, s katerimi imamo tudi največji rebalans v menjavi. To smo dosegli z zmanjšanjem celotnega uvoza za nominalno 15 odstotkov, kar pomeni da je dobršen del povečanja izvoza prevzela domača, ne toliko od uvoza odvisna industrija. Tem izvoznim in uvoznim rezultatom lahko pripišemo tudi zmanjšanje deficita letošnje plačilne bilance za eno milijardo dolarjev, kot kažejo najnovejši podatki. Kljub vsem težavam in delnemu zamrzovanju in refinanciranju glavnice dolgov do tujine smo uspeli tujim posojiljemalcem do konca oktobra odplačati 2256 milijonov dolarjev obresti in del glavnice.

Poleg teh uspehov pa je naš položaj še vedno težak, saj prenekatih ciljev nismo uspeli doseči, pojavile pa so se tudi nekatere nove težave. Inflacija je še vedno velika, skupna in osebna poraba prav tako — selektivno jo bomo morali omejevati in spraviti v realnejše okvire. Resno se bomo morali spopasti tudi z nadaljnjim povečanjem brezposelnosti, ogroženo življenjsko ravni prebivalcev, naraščajočo nelikvidnostjo gospodarstva ter povečevanjem izgub in nenazadnje z izredno neugodnim težkim energetskim položajem, v katerem smo se znašli v zadnjem času.

RAZREŠUJMO VZROKE

Ob koncu je tovariš Dragan namenil nekaj besed tudi temu, čemur se bomo morali posvetiti v naslednjem letu. Dejal je:

"Bistveno je da se v množici problemov, težav in nalog osredotočimo na najpomembnejše, predvsem na:

— agresivno izvozno politiko ter smotrno in selektivno, vendar blago povečanje uvoza, kar bi nam po mnogih letih omogočilo pomembnejši suficit v tekoči plačilni bilanci;

— selektivno oživljanje proiz-

Samo rahel pritisk na ročico in jeklo je steklo iz peči (Foto: V. Udovič)

vodnje in gospodarske rasti na neinflacijski podlagi, namenjene izvozu, predvsem na konvertibilno področje, ter racionalno nadomeščanje uvoza tam, kjer razpolagamo z zmogljivostmi in kjer imamo ustrezno raven tehnologije, kakovosti in realne materialne možnosti!

— smotrnejšo porabo in radikalnejšo, vendar selektivno omejevanje vseh oblik porabe v realne okvire, ob racionalnem varčevanju na proizvodnem in neproizvodnem področju;

— krepitev delovanja ekonomskih zakonitosti, krepitev kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja in produktivnega zaposlovanja;

— na podlagi vsega tega pa bomo lahko tudi postopno zmanjševali stopnjo inflacije pri njenih vzrokih in ne le pri posledicah."

Svoj govor je tovariš Dragan zaključil s naslednjimi opozorilnimi in hkrati spodbudnimi besedami:

"Naslednje leto pa tudi nekaj naslednjih let bo izredno težkih. Takšne investicije, kot je jeklolivarna, njihova zasnova, reprodukcijska povezanost in smotrna izraba novih zmogljivosti lahko praktično potrdijo, da imamo dovolj moči in možnosti ter realno prilagodljivost, da uspešneje kot doslej uresničujemo zahtevne stabilizacijske cilje."

PESTER KULTURNI PROGRAM

Govoru je sledil pester kulturni program. V njen so sodelovali: Mešani pevski zbor Litostroj pod vodstvom dirigenta Primoža Cedilnika, Pihalni orkester Litostroj pod taktirko Blagoja Iliča, z recitacijami so sodelovali dramski igralec Polde Bibič in recitatorja Srednje šole tehniških strok Litostroj, ob spremljavi pihalnega orkestra pa sta zapela nekaj pesmi tudi solist ljubljanske Opere Franc Javornik ter solistka Dragica Čarman. Celoten program je povezovala Vesna Tomc-Lamut.

Med kulturnim programom je predsednik konference sindikata

naše delovne organizacije tovariš Pavle Stupnikar pred tisočglavo množico, ki je napolnjevala velikanski prostor nove livarne, prebral pozdravno brzojavko, ki so jo delavci Litostroja poslali predsedstvu SFRJ.

Po končani proslavi je bila v jeklolivarni otvoritev treh razstav. Mario L. Vilhar je razstavljal svoje kipe in slike; naši delavci fotografirali amaterji so razstavljali fotografije, katere je izbralo naše planinsko društvo v natečaju "Planinstvo, narava in kulturna dediščina". Poleg teh pa je bila organizirana razstava izdelkov umetnega livarstva tovariša Bojana Štineta, učenci naše šole pa so prisotnim razložili in pokazali postopek ulivanja.

Naslednji dan, v soboto 26. novembra, so bila vrata Litostroja odprta za zunanje obiskovalce, ki so si ta dan lahko pod strokovnim vodstvom ogledali naše proizvodne prostore ter se tako seznanili z načinom in z razmerami, v katerih delamo. Še posebno skrb je bila posvečena učencem osnovnih šol, ki so imeli ta dan priložnost spoznati delo in delovne prostore, v katerih jih bo čakala zaposlitev, če se bodo odločili za šolanje v Srednji šoli tehničnih strok Litostroj.

Z otvoritvijo nove tovarne jeklene litine je za nami pomembno in veliko delo. V celoti je bilo za izvedbo investicije potrebnih malo manj kot 680 milijonov dinarjev, kar je v pretežni meri prispeval Litostroj. Pomemben je tudi del sredstev od drugih organizacij združenega dela: Jugoturbine iz Karlovca, Minela iz Beograda, Rudnika bakra iz Majdanpeke, tovarne cementa iz Kaknja in tovarne cementa iz Popovca, ki so sovložile sredstva na osnovi potreb po ulitkih ter na osnovi že obstoječega dolgoročnega sodelovanja.

V prihodnosti nas pričakuje še veliko in pomembno delo. S proizvodnimi in ekonomskimi uspehi moramo dokazati utemeljenost gradnje in na ta edini pravi način potrditi zaupanje in pričakovanja vseh, ki so omogočili to investicijo.

T.Š.

Ob zvokih himne...

"Vaš kolektiv upravičeno nosi ime Titovi zavodi Litostroj..." (Foto: E. L.)

prelomnic, temveč je bil in ostal eden izmed nosilcev stalne krepitve materialne osnove Jugoslavije in še posebej njenih proizvodnih sil v industriji ter tudi eden izmed nosilcev razvoja sodobne tehnike in tehnologije. Takšna vloga delavcev Litostroja pri našem celotnem gospodarskem razvoju ter pomemben prispevek in celo avantgardnost pri razvoju samoupravljanja vse od leta 1950 do danes so dokaz, da vaš kolektiv povsem upravičeno nosi ime Titovi zavodi Litostroj in da ima dovolj moči in možnosti, da po tej poti tudi nadaljuje.

Tudi jeklolivarna, ki je danes slovesno odpiramo in ki ste jo zgradili z veliko odrekam in požrtvovalnim delom celotnega kolek-

pojavlja nekakšna "lokalna samostojnost", opiranje na "lastne zmogljivosti", kar vodi k vzporedni graditvi posameznih vrst zmogljivosti, večanju nesmotnosti njihove izrabe, zaostrovanju že obstoječih ozkih grl v surovinski in energetski bazi, s tem pa k povečanju uvoza prav tistih proizvodov, ki bi jih lahko kakovostno proizvajali tudi doma."

DOSEŽENI DOBRI REZULTATI

Prisotne je tovariš Dragan opozoril tudi na to, da na področju strojne industrije še nismo storili

DRUŽBENE USMERITVE RAZPOREJANJA DOHODKA V LETU 1984

Odvisni od rezultatov dela in poslovanja

V mesecu novembru in decembru sta prišla v razpravo osnutka dveh pomembnih dokumentov, katerih vsebina naj predvidi in uravnava družbenoekonomski položaj naše republike v prihodnjem letu. Gre za osnutek resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja SR Slovenije v letu 1984 in osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1984. letu.

Osnutek resolucije o razvoju SR Slovenije v letošnjem letu, ki izhaja iz enotnih izhodišč zvezne resolucije, predvideva doseganje naslednjih splošnih razmerij razvoja in rasti v letu 1984 v primerjavi z letom 1983:

- povečanje družbenega proizvoda za najmanj 2%,
- rast industrijske in kmetijske proizvodnje za 3—4%,
- povečanje izvoza na konvertibilno področje za 20%,
- povečanje produktivnosti dela za 1,5%,
- rast zaposlovanja za 1%
- rast cen za 25%,
- povečanje dohodka za 27%
- povečanje sredstev za bruto OD za 21,5%,
- rast sredstev za čiste OD za 23%,
- rast sredstev za reprodukcijo za 29%.

Iz teh družbenoekonomskih smeri razvoja izhaja, naj bi sredstva za bruto osebne dohodke naraščala za okrog 20 % počasneje od rasti dohodka, obenem pa naj bi realni osebni dohodki padli za okrog 2 %. Prav tako naj bi sredstva za reprodukcijo naraščala za okrog 7 % hitreje od rasti dohodka, medtem ko osnutek resolucije predvideva zamrzitev sredstev za skupno porabo v temeljnih organizacijah, saj naj bi le-ta ostala nominalno na ravni iz leta 1983.

Iz tega je razvidno, da je predviden nižji padec realnih osebnih dohodkov od predvidenega in doseženega v letu 1983. Vendar pa izkušnje zadnjih let kažejo, da dosegamo močnejše padce realnih osebnih dohodkov od predvidenih predvsem iz razloga, ker vzporedno z uresničevanjem resolucijskih usmeritev glede politike osebnih dohodkov niso bile uresničene tudi usmeritve na področju dinamike cen. Med pripombami, ki so se že izoblikovale na osnutek, je bilo izpostavljeno stališče, da je tudi v 1984. letu z republiško resolucijo

predvideno močnejše zaostajanje realnih osebnih dohodkov na delavca, kot je to predvideno z zvezno resolucijo. Zato je bil izrečen predlog, da je potrebno zaostajanje realnih osebnih dohodkov v republiški resoluciji uskladiti z zvezno resolucijo, predvsem zaradi močnejšega zmanjšanja realne osebne porabe v zadnjih letih. Poleg tega se tudi ocenjuje, da je predvidena rast cen glede na že doseženo dinamiko v drugem polletju leta 1983 nerealna oziroma prenizka. Prav tako je bila dana pripomba na zamrzitev skupne porabe v tozidih. Izoblikoval se je predlog, naj bo tako skupna kot osebna poraba odvisna od rezultatov poslovanja. Vendar pa lahko pričakujemo, da v dokončnem besedilu resolucije od kakšnih bistvenih sprememb v splošnih razmerjih razvoja ne bo prišlo.

Kot vsako leto je tudi za leto 1984 kot eden od izvedbenih aktov republiške resolucije predviden dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka, katerega podpisniki so IS skupščine SRS, Republiški svet zveze sindikatov, Gospodarska zbornica Slovenije in Služba družbenega knjigovodstva. Namen vsakoletnega dogovora je predvsem v usmerjanju oblikovanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Letošnji osnutek dogovora se v svoji tehniki usmerjanja nekoliko razlikuje od dogovorov zadnjih treh let, in to predvsem pod vplivom dveh stališč, ki sta bili v zadnjem letu močno izpostavljeni:

— Linearno indeksiranje, ki je bilo kot ukrep administrativnega značaja osnova za določanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v dosedanjih dogovorih, se je izkazalo nesmotrno, saj je poglabljalo nesorazmerja med ozdi in panogami in zaradi tega doživelo močne kritike od združenega dela.

— Z odločbo ustavnega sodišča

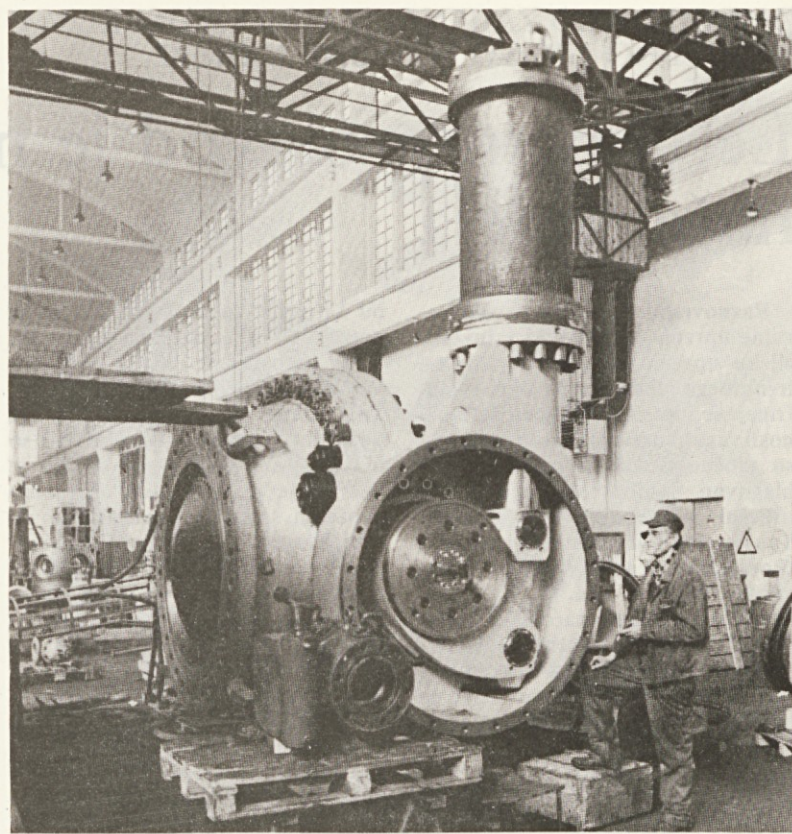
Jugoslavije je bilo ocenjeno, da povečanje rasti osebnih dohodkov delavcev zgolj z rastjo dohodka oziroma čistega dohodka ni v skladu z ustavno določbo in z Zakonom o združenem delu.

Osnovne značilnosti osnutka dogovora za leto 1984 so naslednje:

1. Osnutek dogovora sicer izhaja iz splošnih razmerij rasti dohodka, osebnih dohodkov in sredstev za reprodukcijo po osnutku resolucije, vendar ne vsebuje več količinskih usmeritev za možno povečanje sredstev za osebne dohodke v odvisnosti od dosežene stopnje rasti dohodka.

2. Z novo usmeritvijo v 1984. letu dogovor določa oblikovanje sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev skupaj, in ne ločeno, kot doslej. Ob tem pa določa, da se zagotovi povečanje sredstev za osebne dohodke tudi na račun relativnega zaostajanja sredstev za skupno porabo v temeljnih organizacijah, v okviru katerih naj se zagotavlja prvenstveno regres za topli obrok in za dopust.

3. Pri načrtovanju in uresničevanju razporejanja dohodka v letu 1984 se morajo upoštevati kazalci z rezultati dela in poslovanja, pri čemer so predlagani: fizična proizvodnost dela, donosnost uporabljenih poslovnih sredstev, gospodarnost poslovanja, dohodek na delavca in izvoz blaga in storitev na konvertibilno območje. Planirane in dosežene rezultate je potrebno primerjati z doseženimi rezultati v letu 1983 in z rezultati, doseženimi v organizacijah enake in sorodne dejavnosti.

Kroglasti zasun za hišno turbino HE Peručica, je bil eden prvih, ki smo jih pred 28 leti izdelali v Litostroju. Ima premer odprtine 200 mm in je težak približno 100 kg. Pred kratkim je bil pri nas v generalnem remontu. Na fotografiji ga lahko primerjamo s 76-tonskim kroglastim zasunom za RHE Obrovac. (Foto: T. Š.)

4. Nova in osnovna usmeritev osnutka dogovora za leto 1984 pa predstavlja spreminjanje razmerij med sredstvi za osebne dohodke in skupno porabo ter sredstvi za reprodukcijo. Ta usmeritev izhaja iz globalne usmeritve resolucije, da s politiko razporejanja dohodka dosežemo povečanje sredstev za razširitev materialne osnove dela in rezerv v čistem dohodku za 1,3-odstotne točke. Zato je v dogovoru predlagano, da organizacije združenega dela upoštevajo že dosežena delitvena razmerja v primerjavi z

razmerji v isti ali sorodni dejavnosti tako, da sorazmerno bolj povečujejo delež sredstev za osebne dohodke in skupno porabo le tam, kjer dosegajo nadpovprečna delitvena razmerja v korist sredstev za reprodukcijo in nadpovprečne rezultate pri drugih kazalcih uspešnosti gospodarjenja.

Gotovo je, da je osnutek dogovora z nekaterimi novostmi ustrežnejši od dogovorov zadnjih let. Vendar pa menimo, da so nekatera določila sporna, predvsem kar se

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kako bomo gospodarili v letu 1984

Temeljne organizacije in delovne skupnosti so skupno s strokovnimi službami pripravile vse potrebne elemente plana iz podatkov, katerih temelje so uskladile blagovne skupine.

Iz osnovnih podatkov plana količin, eksterne realizacije, prilivov in odlivov smo oblikovali še vse spremljajoče elemente, ki dopolnjujejo planske dokumente. Srednjeročni plan za obdobje 1981-85 v letu 1984 bo sprejet na delavskem svetu delovne organizacije do konca decembra, pred tem pa ga morajo sprejeti delavski sveti temeljnih organizacij.

Izdelava plana je potekala timsko, saj so osnove za posamezne vrste proizvodov predložile blagovne skupine, ki so temeljito pregledale možnosti količinske in finančne realizacije.

Določene blagovne skupine še niso stoddostno pokrite z naročili, predvsem na klirinškem trgu, kjer so pokrite 90%, in konvertibilnem, kjer je 95% plana pokritega z naročili. zato mora biti glavna naloga tozda Prodaja, da čimprej pridobi manjkajoča naročila. Želimo, da bi imeli več naročil na konvertibilnem trgu, da ne bi imeli že kar iz leta v leto kroničnih težav s pomanjkanjem konvertibilnih deviz, potrebnih za uvoz surovin, repromateriala in investicijske opreme.

Po nekajkratnih dopolnitvah sta bila izdelana plana količin in pridobivanja, razporejanja ter delitve dohodka po temeljnih organizacijah.

Precej visoko 15-odstotno povečanje količinskega plana je potrebno zaradi 45% višje eksterne finančne realizacije. Celotni prihodek povečujemo zaradi večjih vrednostnih izdatkov za material, osebne dohodke in družbene dajatve.

Rast dohodka je predvidena v višini 42%. Temu primerno se bo dvignila masa izplačanih bruto osebnih dohodkov za 34%, kar je v skladu z družbeno resolucijo, ki predvideva 20% zaostajanja BOD za rastjo dohodka.

Tudi skupna poraba je usklajena s splošnimi stabilizacijskimi ukrepi in ne presega dovoljenih meja.

Sredstva za akumulacijo bodo višja za 41%.

Skupen izvoz se bo povečal za 72%, izvoz na konvertibilno področje pa za 200%. Tudi uvoz repromateriala in surovin bo 64% višji, vendar bo odvisen od višine prilivov, ki jih bomo prejeli za naš izvoz.

Zaradi zelo povečanega količinskega in vrednostnega plana povečujemo po posameznih temeljnih organizacijah tudi število zaposlenih, predvsem v Proizvodnji preoblikovalne opreme in Livarnah, ki z novimi investicijskimi objekti razširjata proizvodnjo.

Skupno povečujemo število novozaposlenih za 4,7%, seveda vse v skladu s povečano produktivnostjo, ki bo odraz večjih proizvedenih količin.

Načrtovana amortizacija naj pokrije del potrebnih nadomestil osnovnih sredstev, drugi del pa se bo združeval za nove investicije, ki jih načrtujemo v letu 1984 in naslednjih letih. Tu pridejo v poštev predvsem vlaganja v razširitev proizvodnje energetske opreme, sovlaganja v novo tovarno za obdelavo kovin z eksplozivi (TOMEKS) v Ljubiji in v preizkuševališče toplotnih črpalk.

Poleg ostanka amortizacije bomo združevali še sredstva iz razširitve materialne osnove dela, seveda v primeru, če bomo dobro gospodarili in jih tudi ustvarili.

Preizkusni kazalci nam kažejo, da so elementi plana izdelani v skladu z družbenimi resolucijami in prikazujejo, da bo naše delo, če ga bomo izvajali po začrtanem programu, produktivno, rentabilno in ekonomično.

Zaradi predolgega usklajevanja še nismo uspeli dobiti podatkov količinske dinamike ter dinamike eksterne realizacije po naročilih. Dinamiki bosta izdani kot prilogi plana naknadno.

Ob tej priložnosti moramo poudariti, da je bilo pri pripravi plana sodelovanje predstavnikov temeljnih organizacij zgledno, tako da smo kakršnekoli nesporazume zelo hitro uskladili.

Plan je pred nami, vendar to je le majhen in droben kačipot tistemu, kar bomo morali ustvariti, da zagotovimo nemoten potek dela. Le tako bomo lahko ob koncu leta 1984 ugotovili, da smo vse naloge, ki smo jih začrtali tudi v resnici realizirali.

H. Bratkovič

PODELITEV PRIZNANJ SINDIKATA

V jedilnici TVN je bila 22. novembra popoldne podelitev letošnjih sindikalnih priznanj. Zaslužnim delavcem Litostroja so bila podeljena priznanja za dosežene uspehe na naslednjih področjih:

za uveljavljanje družbenoekonomskih načel v poslovanju, za pospeševanje inventivne dejavnosti, za delovanje v družbenopolitičnih organizacijah, na področju samoupravljanja, kulture in rekreativne dejavnosti ter za nekatere druge dosežke.

Podelitev je spremljal krajši kulturni program, v katerem so sodelovali: Mešani pevski zbor Litostroj, harmonikarski orkester glasbene šole Franca Šturma Šiška ter recitatorji iz Srednje šole tehničnih strok. Program je tudi tokrat povezovala Vesna Tomc—Lamut.

T. Š.

ZAKAJ JE BILO ZA FINALIZACIJO IZDELKOV V TOZD PPO
POTREBNO UVESTI POSEBNE UKREPE

Le končni proizvod je merilo našega dela

Raznovrstni proizvodi preoblikovalne opreme, ki spadajo v investicijsko opremo so zelo odvisni od trenutnega stanja doma in v svetu. Omejene investicije in manjše možnosti neobhodnega uvoza sestavin so močno prizadele našo letošnjo blagovno realizacijo, kljub zelo uspešni proizvodnji v letu 1983. Tako polna z dokončanimi ali pa skoraj dokončanimi proizvodi tovarna PPO še ni bila.

Nekateri domači naročniki zavlačujejo prevzem naročenih izdelkov, drugi so želeli naročila celo stornirati, čeprav so pred časom želeli te proizvode za vsako ceno uvoziti. Le z velikimi napori smo jih uspeli prepričati, da naj jih ne uvažamo, ker lahko takšne proizvode izdelamo v Litostroju. Sedaj pa želijo isti kupci zaradi stabilizacijskih ukrepov v novogradnjah ta, že izdelana naročila, stornirati.

Nekaterih proizvodov, npr. strojev za tlačni liv in linije za razrez ne moremo odpremi zaradi manjkajočih delov (plačilna linija Hermes je odprta šele sedaj, čeprav je

bil Litostroj med prvimi, ki se je potegoval za ta devizna sredstva). Tudi naročnik iz SZ je nekatera naročila preložil na naslednje leto. Tako nam je ostalo 6 strojev za tlačni liv velikosti 400. Ti stroji so bili lansirani pred letom dni in je bilo zanje uporabljenih zelo malo uvoženih sestavin - izdelani so po stari konceptu z novimi sestavinami. Posebnost je, da bodo izdelani v enem letu. Ostali stroji za tlačni liv so bili lansirani v proizvodnjo že leta 1973 in jih od takrat izdelujemo neprekinjeno. Največ težav imamo z uvoznimi sestavinami različnih dobaviteljev in z zelo komplicirano izdelavo. Poleg tega pa se tudi na trgu ne pulijo za tako zahtevne izdelke. Čedalje več naročnikov želi našo novo izvedbo stroja, ker računajo na enostavnejšo izvedbo in na večjo zastopanost domačih surovin pri izdelavi. Je že tako, da nas je potreba naučila gospodarno misliti.

Na posebno željo Stankoimporta iz SZ, da bi nekatera naročila, ki so po pogodbi vezana na leto 1984,

odpremili že letos, smo se zaradi možnosti takojšnjega plačila odločili, da bomo odpremili 27 strojev HVO-2-100 in 10 strojev HVO-2-250. To je del naročila stotih strojev v vrednosti 15.000.000 obračunskih dolarjev, ki naj bi jih po pogodbi dobavili v prihodnjem letu. Posebnost delne dobave 37 strojev je v tem, da so bili obdelani in zmontirani v treh mesecih, kar je prav gotovo proizvodni rekord. Vse to pa je omogočila:

— delavnost ljudi in njihova močna volja, da to v čimkrajšem času izdelajo;

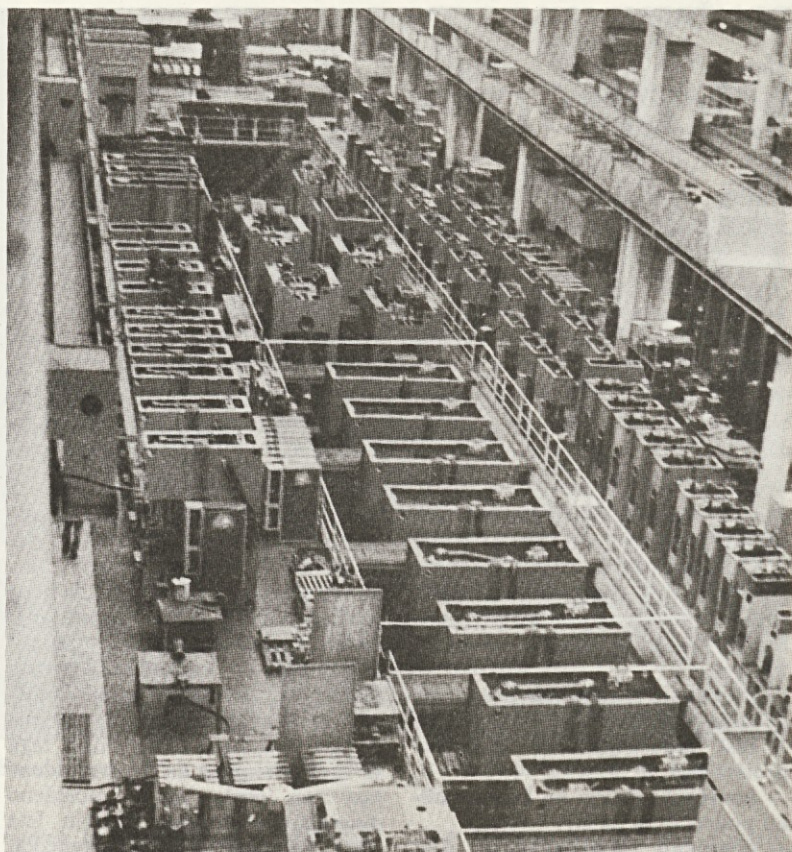
— posebna modulna izvedba strojev in dokumentacije, za katero smo predhodno vložili veliko prostovoljnega dela (saj je bilo to delo opravljeno izven opisa del in nalog);

— pametno vodenje proizvodnega procesa in sprotno odpravljanje ozkih grl.

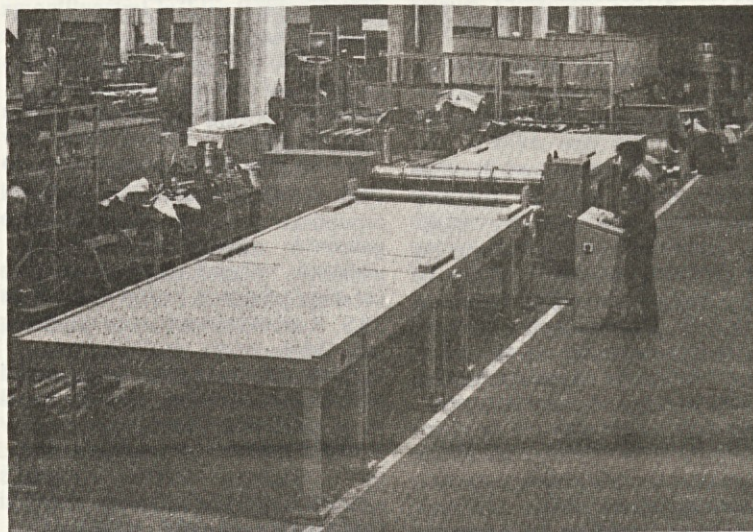
Enake želje imamo pri realizaciji vseh proizvodov v PPO, le da izvedbe in še ne tako urejena dokumentacija tega ne dopuščajo. Podobno urejeno dokumentacijo imamo še za vrsto strojev HVC-2-25, 40, 63, 100, 160 in 250 — katerih smo letos pod že omenjenimi pogoji izdelali preko 100.

Seveda pri vsem tem najpomembnejši ljudje, ki delajo na proizvodnih preoblikovalnih opremah ne glede na to, v katerem tozdu združujejo delo in znanje. Na koncu ni pomembno, v okviru katerih del in nalog je določeno delo opravljeno. Pomembno je, da je delo strokovno in kvalitetno najbolje izvedeno. Le po končnem proizvodu se lahko meri naše delo.

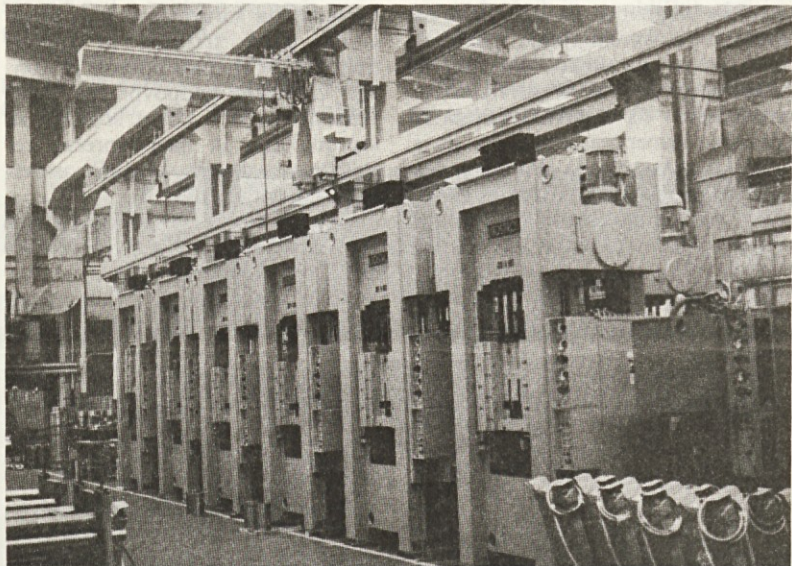
P. Vogrič

Montaža hidravličnih vlečnih strojev HVO-2-250 za SZ. Čas izdelave od lansiranja 11 mesecev, obdelava in montaža 3 mesece. (Foto: Silvo Belcijan).

Pogled na montažo linije MPRT-1600/6 za Vozila Gorica. (Foto: Jolanda Jereb).

Hidravlični vlečni stroji HVO-2-100 za SZ. Čas izdelave od lansiranja 12 mesecev ali 3 mesece od obdelave in montaže. (Foto: Jolanda Jereb).

Odvisni od rezultatov

(Nadaljevanje s 3. strani)

tiče njihovega izvajanja v praksi. Tako na primer pričakujemo v Litostroju težave pri primerjanju s podskupino dejavnosti, kar je ena od osnovnih usmeritev dogovora. Nekatera določila v osnutku dogovora so opredeljena v variantnih predlogih, do katerih smo se že opredelili preko občinske sindikalne organizacije, širša in učinkovita javna razprava pa zaradi prekratkih rokov skorajda ni možna.

Glede na kritiko vsakoletnih dogovorov o razporejanju dohodka pa je predvideno, da bi v prihodnje to funkcijo prevzeli samoupravni sporazumi dejavnosti o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Na ta način se bodo lahko upoštevali specifični pogoji dela v posamezni dejavnosti. Ta usmeritev je zapisana tudi v resoluciji za leto 1984. Torej se nam v prihodnjem letu obeta pospešeno delo pri oblikovanju panoišnih sporazumov.

Predstavitev vseh dejavnikov, ki nam lahko krojijo usodo pri politiki osebnih dohodkov v prihodnjem letu, ne bi bila popolna, če ne bi omenili Zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev, katerega dopolnitve so pričele veljati 1.1.1984. Po določilih tega zakona organizacije združenega dela ne bodo mogle izplačevati polnih akontacij osebnih dohodkov, če na dan izplačila nimajo poravnanih vseh obveznosti iz dolžniško —

upniških razmerij. Dolžnik, ki ni pravočasno poravnal dospelih obveznosti, ne bo mogel izplačati osebnih dohodkov v skladu s svojim samoupravnim aktom vse do tlej, dokler ne bo poravnal vseh obveznosti. Zvezni zakon pri tem določa, da sme ozd v tem primeru izplačevati akontacije osebnih dohodkov do višine zneska povprečnega osebnega dohodka, izplačanega v predhodnem letu na delavca (v prvem trimesečju pa do povprečja v devetih mesecih predhodnega leta), vendar največ do višine povprečnega OD v preteklem letu za panogo, v katero je ozd uvrščen po predpisih o enotni klasifikaciji dejavnosti (kar predstavlja še dodatno omejitev). Iz te določbe izhaja, da je omejitev po zveznem zakonu še ostrejša od zajamčenih osebnih dohodkov, določenih z republiškim zakonom. Po ocenah se lahko na ta način znižajo akontacije osebnih dohodkov celo za 30% in več, kar je odvisno predvsem od stopnje rasti osebnih dohodkov v začetku tekočega ali ob koncu predhodnega leta, od splošne stopnje rasti osebnih dohodkov v republiki in od položaja ozda v panogi glede ravni osebnih dohodkov.

Če hočemo normalno poslovati pri oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke, je potrebno vložiti vse napore tudi za ohranjanje likvidnosti naše delovne organizacije.

Bojan Zupančič

21. DECEMBRA POLOŽEN TEMELJNI KAMEN ZA NOVO TOVARNO V LJUBIJI

Prvi koraki

Približuje se dan, ko bo v Ljubiji položen temeljni kamen za novo tovarno za obdelavo kovin z eksplozivom, ki jo s skupnimi sredstvi ustanavlja delovna organizacija Rudnici željezne rude Ljubija iz Prijedora in Litostroj.

Objavljamo prispevek našega poslovnega partnerja iz Ljubije o pripravi na gradnjo te tovarne.

Mali kolektiv bodoče Tovarne za obdelavo kovin z eksplozivom TOMEKS je 24., 25. in 26. novembra pod strokovnim vodstvom dr. Petroviča na poligonu centralnih rudišč v Ljubiji, v improviziranih tehničnih pogojih in ob neugodnih vremenskih razmerah izvršil platiranje 16 aluminijastih plošč različnih dimenzij s skupno težo 18 ton. Naročilo za spajanje je izdala Industrija kovinskih izdelkov IMPOL iz Slovenske Bistrice.

Vsaka plošča je bila platirana z obeh strani, tako da bomo po valjanju dobili troplastno, to je obojestransko platirano pločevino. Platiranje je bilo uspešno, brez lomov ali kakršnihkoli vidnih napak v platiranem materialu. Kvaliteta ustreza nedavnemu uspešnemu eksperimentalnemu platiranju plošč podobnih dimenzij, ki je bilo prav tako izvedeno v sodelovanju z Impolom in iz katerih so bili po valjanju dobljeni končni proizvodi — platirana aluminijasta pločevina visoke kvalitete. Na osnovi rezultatov eksperimenta je sledilo to "nujno" Impolovo naročilo. Domače potrebe po platirani aluminijasti pločevini so zelo visoke, saj so vse potrebe odvisne od uvoza. Domače

proizvodnje zaradi neustrezne tehnologije do sedaj ni bilo. To je prvo naročilo, z njim se je naročnik izognil nepotrebnemu uvozu.

Ta veliki uspeh smo proslavili z majhno in skromno slovesnostjo 26. novembra v Domu kulture v Ljubiji. Slučajno, ali pa tudi ne, je ta delovni, proizvodni in znanstveno-raziskovalni uspeh sovpadal z dnevi, ki imajo velik zgodovinski pomen za naše narode — z dnevom republike in 40-letnico zasedanja AVNOJ v Jajcu ter dnevnu državnosti Bosne in Hercegovine.

Napravljen je bil prvi uspešni korak. Zanimivo je, da se je proizvodnja pričela, čeprav vlaganja v realizacijo tega projekta formalno še ni končano. Vse je bilo opravljeno pod improviziranimi pogoji in z nesebičnim prizadevanjem skupine delavcev in strokovnjakov. Titovi zavodi Litostroj in Rudnici željezne rude Ljubija, kolektiva, ki sta prostorsko in tudi tehnološko daleč drug od drugega, sta se združila in spojila z eksplozijo — tehnologijo obdelave kovin z eksplozijo.

Sodelovanje teh dveh delovnih organizacij pri omenjenem projektu traja že več kot dve leti. V letošnjem letu je bil sprejet Samouprav-

ni sporazum o združevanju dela in sredstev ter Investicijski program za izgradnjo Tovarne za obdelavo kovin z eksplozivom TOMEKS v Ljubiji. Osnova teh dokumentov so skupni dolgoročni ekonomski interesi ter združeno delo in sredstva obeh kolektivov, ki sta združila svoje moči zato, da bi razvila novo tehnologijo, novo proizvodnjo in ustvarila nov skupni dohodek. Na dan rudarjev 21. decembra je bil položen temeljni kamen za novo tovarno v Ljubiji. ato lahko že danes rečemo, da eksploziv uničuje pa tudi spaja, združuje in odpira nove perspektive.

Ta informacija ne bi bila popolna, če ne bi poudarili posebnega pomena prispevka dr. Petroviča, svetovalca v litostrojskem tozdu IRRP pri celotnem projektu in tudi pri razvoju tehnologije obdelave kovin z eksplozivom nasploh. Ne le njegov znanstveni, teoretični in raziskovalni, ampak tudi organizatorski in delovni prispevek je izreden. Seveda pa s tem ne zmanjšujemo pomena vseh drugih, ki so sodelovali pri tem.

Zavedati se moramo, da je to šele začetek, šele prvi uspešni rezultat velikega raziskovalnega in razvojnega projekta. Že ta prvi korak predstavlja pomemben prispevek k razvoju industrijske tehnologije v Jugoslaviji.

A. Petibegović
Prev. t. š.

Oprema za jedrske elektrarne?

V Litostroju smo že pred leti pričeli proizvodnjo žerjavov za jedrske elektrarne in se uspeli s to proizvodnjo uspešno uveljaviti na tujem tržišču. Sčasoma smo spoznali možnosti razširitve tega programa na druge veje naše proizvodnje. Pogovori, ki so jih naši predstavniki pred kratkim imeli z zahodnonemško delničarsko družbo Kraftwerk Union (v nadaljevanju teksta KWU), ki se ukvarja z gradnjo elektrarn — predvsem termo in jedrskih, so vzbudili našo radovednost.

Obrnili smo se na direktorja tozda IRRP Zorana Prodana, da nam pojasni položaj ter pove, kakšne spremembe lahko pričakujemo na tem področju.

Kaj nam lahko poveste o ponudbi zahodnonemškega združenja KWU in o naših možnostih za proizvodnjo opreme za jedrske elektrarne?

KWU je dobil prednaročilo za jedrsko elektrarno v Turčiji in je v okviru jugoslovanskega paketa ponudil Litostroju sodelovanje. Sodelovali naj bi z žerjavi, črpalkami in pomožno opremo. Dogovorili smo se, da bomo iz spiska opreme izbrali tisto, ki jo lahko samostojno proizvajamo, tisto, ki bi jo lahko proizvajali v sodelovanju z njimi, in tisto, ki je ne bi izdelovali.

Izbor je končan, usklajen je z našimi tehničnimi možnostmi, delno smo upoštevali tudi tehnološke zmogljivosti, pa tudi to, da proizvodnja opreme za jedrske elektrarne zahteva višji kvaliteten nivo konstrukcije, tehnologije in organizacije proizvodnega procesa.

Kako smo se odločili? Katera dela opreme bomo lahko izdelovali samostojno in pri katerih bomo morali sodelovati s tujimi partnerji?

Samostojno bomo lahko izdelovali vso transportno opremo razen specialnega žerjava za zamenjavo goriva, pri katerem bomo sodelovali s KWU.

Tudi večino črpalk bomo lahko proizvajali samostojno. Težave bodo le s specialnimi materiali, ulitki in odkovki. Drugačne težave bodo pri nekaterih črpalkah pri katerih nimamo lastnih hidravličnih oblik.

Nekaj problemov z materialom in zaradi dokaj zahtevne tehnologije spajanja cevi s stenami so tudi pri kondenzatorju.

To so v grobem vsi deli opreme, ki smo jih izbrali in katero bi lahko izdelovali v Litostroju.

Ali smo v Litostroju sposobni in pripravljeni na tako zahtevno novo proizvodnjo?

Po naši oceni smo za takšno proizvodnjo sposobni. Pomanjkljivosti in ovire, na katere bomo naleteli, pa bomo lahko premagali v povezavi s tujim partnerjem.

Prav gotovo se bodo pojavile številne težave, vendar sem mnenja, da jih bomo z ustreznimi kadri in z znanjem, ki ga posedujejo, lahko premagali.

Zahteve po kvaliteti izdelkov in materialov so pri opremi za jedrske elektrarne zelo visoke. Kaj bi morali v Litostroju storiti, da bi dosegli zaželeno kvaliteto, se držali rokov izdelave in da bi bila naša proizvodnja uspešna?

Zaradi varnega obratovanja elektrarne je za opremo in materiale, ki so uporabljeni, zahtevana zelo visoka kvaliteta, pa tudi brezhibno in natančno obratovanje vse opreme. Zato je celotni proizvodni proces organizacijsko zastavljen tako, da so pravočasno odkrite vse napake in da je končnemu izdelku zagotovljena potrebna kakovost. Celotno poslovanje je zaradi tega sistematično organizirano in vodeno. To si tovarne v svetu zagotavljajo s tako imenovanim QA sistemom (quality assurance sistem — sistem za zagotovitev kakovosti). Tega pa Litostroj nima v celoti opredeljenega. Oblikovanje tega sistema bo tudi ena najpomembnejših nalog, če želimo postati dobavitelj opreme za jedrske elektrarne.

Glede materialov, smo mnenja, da bo mogoče večino nabaviti pri nas, seveda, če bodo roki dobave dovolj ugodni. Delni uvoz pa bo nujen.

Roki proizvodnje pri tej konkretni ponudbi niso problematični, saj gre za opremo, ki se vgrajuje v zadnji fazi montaže jedrske elektrarne. Izjema je le polarni žerjav, ki mora biti izdelan že prej, ker se uporablja za montiranje druge opreme. Nasploh pa mislim, da nam čas ne bo delal težav.

O ekonomski učinkovitosti zaenkrat še ne moremo govoriti. Trenutno šele pripravljamo ponudbo, kalkulacije še niso izdelane, tako da naše cene še ne poznamo in je ne moremo primerjati s cenami drugih proizvajalcev.

Ali bodo za proizvodnjo, o kateri govorimo, potrebna kakšna posebna vlaganja in razširitev?

Če bomo dobili naročilo, bodo potrebna določena vlaganja v proizvodnjo. Njihovo vrednost bomo opredelili ob upoštevanju tega konkretnega posla in tudi drugih na-

daljnjih možnosti za izdelovanje enake ali podobne opreme za druge jedrske elektrarne.

Če bomo ugotovili, da se Litostroj lahko s proizvodnjo za jedrske elektrarne aktivno vključi na mednarodno tržišče, potem bomo v naše razvojne načrte vgradili tudi primerno razširitev obstoječih in izgradnjo novih proizvodnih zmogljivosti.

Kako se bo projektiva lotila te naloge?

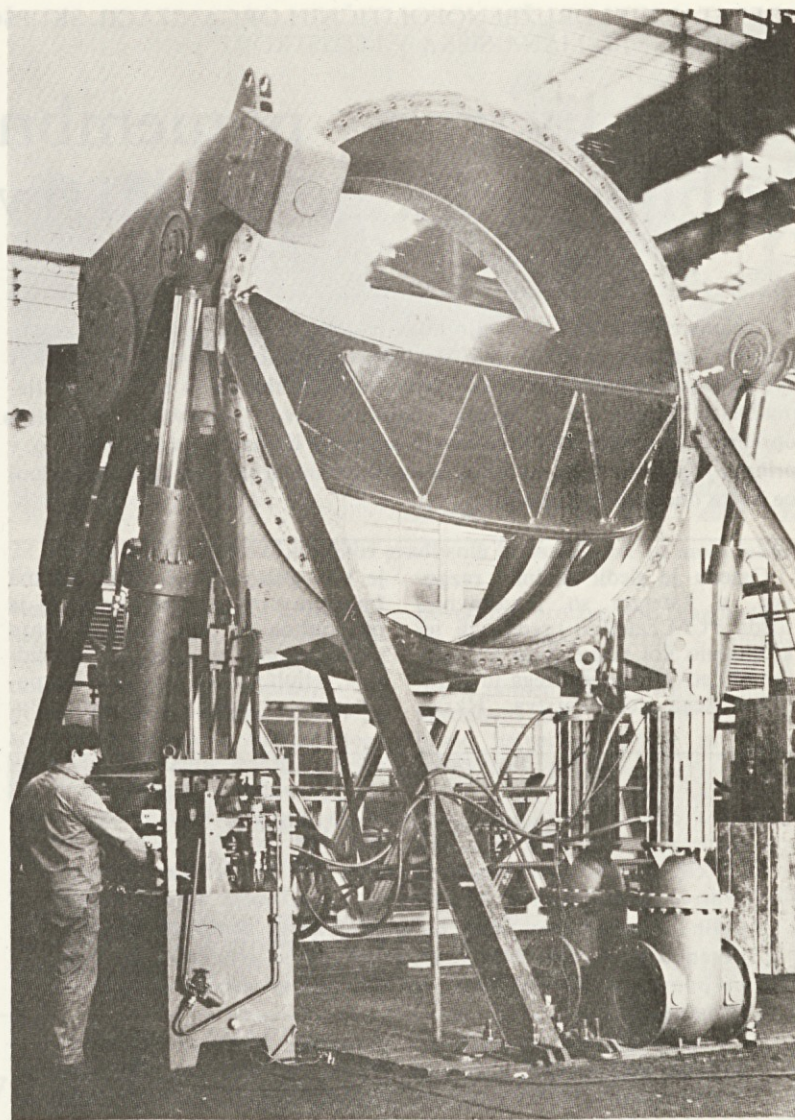
Projektiva je med pripravo ponudbe imela nalogo oceniti vso opremo ter ugotoviti, ali je sposobna samostojno začeti delo. Imeli smo tudi prve razgovore s predstavniki KWU, tako da smo z naše strani pripravljeni izdelati ponudbo.

Po izdelavi ponudbe pa se bomo lotili tistih vprašanj, ki so pomembna za izdelavo projektov, naročilo materiala in kasneje izdelave celotne dokumentacije.

Kakšni so po vašem mnenju naši izgledi, glede na to, da smo šele pripravi ponudbe in da še nič ni odločeno?

Ker je KWU že dobil posel in ker so nam pripravljeni tehnično pomagati, menim, da so naši izgledi kar dobri.

Zelo je pomemben finančni del posla, ker pa so pogovori šele na začetku in ker Litostroj pri tem poslu, ki je bil ponujen Jugoslaviji, ni brez konkurence, je končni izid težko napovedati. t.š.

Vodostansko loputo (premer 4100 mm) za RHE Obrovac smo v celoti izdelali in jo tudi funkcijsko preizkusili v naši delovni organizaciji. Na fotografiji je vodostanska loputa med funkcijskim preizkusom.

(Foto: J. Jereb)

Vedno popularnejše

Male elektrarne so iz dneva v dan popularnejše. To potrjujejo nova in nova naročila opreme zanje. Večeri ob svečah nas opozarjajo na to, da je električna energija nepogrešljiv sestavni del našega življenja, istočasno pa nas opozarjajo tudi na možnosti, ki jih ponujajo male elektrarne in katere gradnjo smo morda nekoliko zanemarili.

Izgradnja kakršnekoli elektrarne ni enostavna zadeva, ki bi jo lahko opravili čez noč. Od prve ideje o postavitvi elektrarne pa do njene izgradnje mine nekaj let, če pa imamo v mislih nekoliko večjo elektrarno, je zanj potrebno včasih tudi 10 let.

Zavedamo se, da samo z gradnjo malih elektrarn ne moremo rešiti težavnega energetskega položaja, prav gotovo pa lahko s tem pomagamo pri reševanju teh težav. Ponekod, npr. v nekaterih delovnih organizacijah, pa lahko male elektrarne omogočajo neokrnjen in nemoten proces proizvodnje v primeru energetskih kriz. Mnoge delovne organizacije si zato želijo zagotoviti svoje lastne vire električne energije.

Trenutno v Sloveniji montiramo šest malih elektrarn, dve pa pripravljamo za montažo. Toda s tem ne moremo biti zadovoljni.

Še bolj nezadovoljni pa smo lahko, če vemo, da montaža omenjenih šestih elektrarn iz programa, "100 malih HE za SLO" iz različnih subjektivnih in objektivnih razlogov zamuja preko vsake meje.

Novjša naročila: Delovna organizacija JUB — Kemična industrija pri Ljubljani je naročila tri komplete male elektrarne, dve z jaškastima turbinama in eno s cevno turbino S oblike. Dve izmed teh treh elektrarn bosta imeli elektronske regulatorje vrtilne hitrosti tipa MER, ena pa bo opremljena le s

točkovnim regulatorjem, ki zado-
stuje le za obratovanje na omrežju.

Pred časom je delovna organizacija PAP naročila šest turbin, dve tipa FSH 3, štiri pa jaškaste velikosti A 9. Montažo in opremo s spremljajočo opremo bo izpeljal naročnik sam. V sredini decembra smo imeli priložnost videti jaškasto turbino A 9, ki je bila v celoti izdelana in montirana v naši delovni organizaciji. To delo je bilo opravljeno v izredno kratkem času, zaradi česar gre posebna zahvala vsem, ki so pri delu sodelovali, še posebej tistim, ki so sodelovali pri varjenju gonilnika, ki je bil izdelan v rekordnem času.

Trenutno imamo v delu, montaži ali pred zagonom 25 malih turbin. Razen naročila PAP so vsa ostala naročila za kompletne elektrarne, k čemer prištevamo poleg elektroopreme, regulatorjev, zapornih delov tudi generatorje. V tej skupini 25 turbin — agregatov so različne vrste turbin: Francisove, Peltonove z enim gonilnikom — dvošobne, Peltonove z dvema gonilnikoma — štirišobne, cevne turbine S-oblike idr. Prav kmalu lahko pričakujemo nova naročila, saj imamo za Elektro gospodarstvo Slovenije v fazi opcije kar štiri elektrarne. Oglašajo pa se tudi številne delovne organizacije iz cele Jugoslavije, ki se zanimajo za nakup in postavitev malih elektrarn.

Veliko število raznovrstnih ponudb, ki jih pripravljamo, predstavlja precejšnje obveznost, ki pa jo bomo gotovo v veliki meri lahko

realizirali. Če ne bomo preveč počasni, seveda.

Ko govorimo o malih elektrarnah, se moramo zavedati, da oprema zanje, čeprav so majhne, ni pretirano poceni, da ravno vsak potok ni primeren za gradnjo, da je ne moremo zgraditi kjerkoli.

Ločevati moramo tiste elektrarne, ki bi imele moč le nekaj kW in za katere se zanimajo zasebniki, od tistih, ki presegajo npr. 50 kW in segajo tja do moči 2 MW. Med agregatom, ki naj bi deloval v omrežju (za kar je potrebno dovoljenje) in med tistim, ki bi se uporabljal le za zasebne potrebe, je velika razlika. S slednjim je manj problemov, vendar pa se v primeru, če želi lastnik takšnega agregata priključiti nanj npr. televizijo in nima ustrezne regulacije, stvari povsem spremenijo in zapletejo.

Oprema malih elektrarn, ki so predvidene za avtomatsko delovanje v omrežju, pa četudi le z močjo nekaj kilovatov, ni in ni nikoli bila poceni. Naš nekdanji sodelavec je že pred leti primerjal ceno male elektrarne z močjo npr. 25 kW s ceno nove srednje velike hiše. Ta primerjava drži še danes. Če vemo, da je cena takšne hiše približno 600 starih milijonov, potem vemo tudi, kakšna je približna cena male elektrarne.

Elektrarne z močjo nekaj sto kW pa zahtevajo poleg drage opreme še precejšen poseg v naravo. Zato lahko gradbena dela predstavljajo tudi do 80 odstotkov celotne vrednosti objekta, tako se skupna cena objekta lahko dvigne na nekaj starih milijonov dinarjev. Seveda te elektrarne dokaj hitro povrnejo vloženi denar in se obrestujejo približno v petih letih. Koristi, ki jih ima takšna elektrarna za DO v primeru pomanjkanja električne energije, ko je ogrožena proizvodnja, so seveda neprecenljive.

Kljub velikemu zanimanju in povpraševanju po malih elektrarnah pa še nismo storili vsega za čim hitrejšo in čim učinkovitejšo delo — od trenutka, ko se kupec s prvimi informativnimi vprašanji obrne na nas, pa do izdelave ponudbe. Redne zamude na tem področju so postale že običajne.

Tudi s tipizacijo nismo napredovali in to kljub vsem javnim obljubam.

Za področje Elektro gospodarstva Slovenije naj bi Litostroj nastopal skupaj z IBE in pod okriljem ZPS, kar bi omogočalo bolj učinkovito delovanje. Žal pa ni pri tem nobenega dejanskega napredka. Nikakor ni prav, da se samo hvalimo, priznati moramo, da smo na tem področju izredno slabo organizirani.

Tipizacija, o kateri toliko govorimo, ki pa je še nismo uspeli izvesti, ne bo takšna, kot si jo marsikateri novinar, ki piše o tej problematiki, ali pa potencialni kupec zamišlja. Jasno mora biti tudi to, da popolna tipizacija ne bo mogoča nikoli, da tipizacija ne pomeni proizvodnje na zalogo. Porabna in koristna bi bila le pri nekaterih vrstah in velikostih malih turbin in bi pomenila tudi pocenitev enakih novih naročil. TOZD IRRP bo namreč lahko hitro poslala v proizvodnjo opremo, za katero bodo že znani potrebni podatki. S tem bo proizvodnja krajša pa tudi cena manjša. Olajšano bo tudi delo prodaji, saj si bo lahko že vnaprej pripravila pregled cen, kar do sedaj ni bilo mogoče.

Žal zaenkrat teče delo še po starim, čeprav se vsi zavedamo, da bo potreben korak naprej. Če se ne bomo potrudili mi, se lahko potrudijo kdo drug, kar pa bi pomenilo, da bi se morali odreči proizvodnji malih elektrarn. Na tem področju smo kljub vsemu že veliko storili in si pridobili precejšen ugled, ki pa ga bomo morali v prihodnosti še okrepiti.

S. Štokelj

PREDSTAVNIKI DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ, SKUPŠČINE MESTA LJUBLJANE IN OBČINE LJUBLJANA-ŠIŠKA V LITOSTROJU

Nova livarna - pomembna pridobitev ljubljanskega gospodarstva

Neposredno pred otvoritvijo nove jeklolivarne so na povabilo samoupravnih organov in DPO naše delovne organizacije prispeli na obisk v Litostroj predstavniki DPO, skupščine mesta Ljubljane in občine Ljubljana-Šiška. Gostje so si najprej ogledali novo jeklolivarno s celotno opremo, še posebej so jih zanimala moderne čistilne naprave, ki bodo v prihodnje zagotavljale, da nova in stara jeklolivarna s svojimi napravami ne bosta onesnaževali okolja.

Ogledu je sledil zanimiv razgovor, v katerem so predstavniki tozda PUM celovito predstavili jeklolivarno kot pomembno pridobitev Litostroja, slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva. Hkrati

je bila gostom pojasnjena celotna finančna struktura investicije, ki je pomembna po tem, da smo vanjo vložili v pretežni meri lastna sredstva, kljub težkim pogojem gospodarjenja v zadnjih treh letih. Po-

membna kvaliteta investicije je tudi precejšnje zanimanje jugoslovanskega gospodarstva za individualne kvalitetne ulitke, ki jih bomo lahko proizvajali. Od tod izvira tudi združevanje sredstev nekaterih večjih delovnih organizacij iz drugih republik, ki so si s tem zagotovile prednost pri dobavi naših težkih ulitkov.

Predstavnike mesta Ljubljane in šišenske občine je generalni direktor Mirko Jančigaj seznanil še s trenutnim položajem Litostroja in gospodarjenjem v naši panogi. Povedal je, da bomo kljub nekaterim težavam v letu 1983 presegli finančni načrt, saj bomo imeli 6 milijard din celotnega prihodka, čeprav smo imeli med letom precejšnje težave z nabavo surovin, reprodukcij-skih materialov, še največje težave pa je povzročilo pomanjkanje konvertibilnih deviz za uvoz reprodukcij-skih materialov s teh področij.

Rezultat za leto 1983 pa bi bil lahko še znatno boljši, če bi od naročil, ki jih izvajamo za Irak devizna sredstva pritekala normalno, kar bi pogojevalo večje možnosti za uvoz in tudi likvidnost bi bila med letom boljša.

Tov. Jančigaj je gostom razložil tudi nekaj najpomembnejših dolgoročnih izhodišč razvoja Litostroja, ki je z novo jeklolivarno storil prvi večji korak v prestrukturi-

Čestitke ob prazniku

Ob minulem državnem prazniku ter ob otvoritvi novega proizvodnega objekta je Litostroj prejel večje število čestitk naših poslovnih partnerjev in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. V njih nam čestitajo ob dnevu republike, ter nam ob pomembni delovni zmagi želijo še mnogo uspeha in sreče pri nadaljnjem delu.

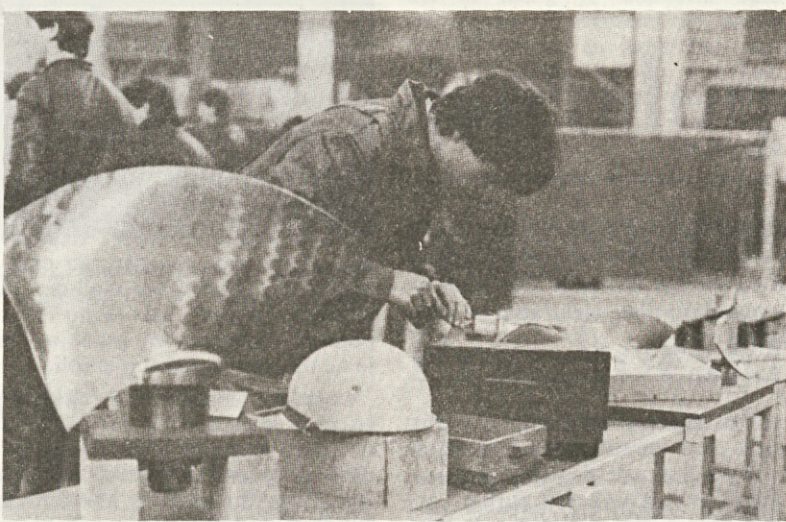
Zahvaljujemo se: Krajevni skupnosti Litostroj, delavcem splitske ladjedelnice, delavcem Finexa iz Münchna, Marjanu Rožiču, sozdu REIK Kolubara in LMZ iz Leningrada. Želimo jim še mnogo delovnih uspehov in še naprej uspešno in plodno sodelovanje z nami.

t.š.

Mladi livarji so se izkazali

Vzgoji mladih kadrov za livarske poklice smo posvečali veliko pozornost ves čas od ustanovitve Litostroja. Iz naše šole vsako leto prihajajo nove generacije mizarjev, livarjev in drugih poklicev, ki zaradi velikega znanja, pridobljenega v šoli, lahko takoj prevzamejo odgovorne naloge v proizvodnji. Take rezultate izobraževanja pa dosegamo tudi zaradi tesne povezave naše šole z delovno organizacijo in dobrega sodelovanja pri izvajanju praktičnega pouka, proizvodnega dela in drugih oblik.

Kot sestavni del Litostroja šola vedno sodeluje tudi pri obeleževanju pomembnih dogodkov za našo delovno organizacijo. Ta tesna povezava je bila ob otvoritvi nove livarne jeklene litine izkazana še posebej domiselno s priložnostno razstavo, na kateri smo lahko opazovali demonstracijo praktičnega pouka v naši šoli. Ob delovnih mizah, na katerih so naši najmlajši, bodoči modelni mizarji in livarji

Mladi livarji so nam prikazali svoj poklic (Foto: E. L.)

praktično prikazali, kako od zamisli na načrtu preko modela nastaja ulitek, so se tako na dan otvoritve livarne kot tudi naslednji dan, ko je bila tovarna odprta za ogled

široki javnosti, zbrali radovedni obiskovalci.

Mnoge od njih so zanimala podrobnosti, ki so jim jih lahko razložili naši učenci in strokovni vodja celotnega razstavnega prostora. Prepričani smo, da bodo predvsem mnogi mladi, ki so si razstavo ogledali, drugače ocenjevali livarsko delo, ko se bodo sami odločali za izbiro poklica.

Ob tej poučni razstavi, ki jo je pripravila naša Srednja šola tehniških strok, je bila kot sestavni del, vsebinska obogatitev in dopolnitev prikazana tudi bogata zbirka umetniških livarskih stvaritev, del našega priznanega livarskega strokovnjaka in pedagoga tovariša Bojana Štineteta. Ko smo se sprehajali ob teh delih in jih občudovali, ne moremo mimo skromnosti avtorja, ki je ob ogromnem vloženem delu pojasnjeval, da je tudi ta del razstave samo en del bogate raznolikosti livarskega poklica.

Vsem, ki so to razstavo pripravili in skrbeli za strokovna pojasnila, iz srca čestitamo za zamisel in izvedbo ter poudarjamo, da si še želimo videti kaj podobnega.

S. Bradeško

V soboto, ko je naša delovna organizacija odprta za ogled, si je Litostroj ogledalo veliko obiskovalcev. Ogledali so si tudi razstave v novi jeklolivarni, kjer je bil med drugim tudi prikaz livarskega dela

(Foto: E. L.)

Gostje na obisku v Litostroju pred odprtjem nove jeklolivarne:

Jože Smole, predsednik mestnega komiteja ZKS Ljubljana, Janez Elkan, izvršni sekretar MK — ZKS Ljubljana, Tone Florjančič, predsednik MK — ZSDL Ljubljana, Dore Dovečar, predsednik izvršnega sveta skupščine mesta Ljubljane, in Franc Hribar, predsednik mestnega sveta ZSS — Ljubljana. Občino Ljubljana-Šiška pa sta predstavljala predsednica skupščine tovarišica Anka Tominšek in predsednik občinskega komiteja ZKS Ljubljana-Šiška tovariš Jože Šteh. Iz sozda ZPS je razgovoru prisostvoval podpredsednik KPO tovariš Tribušan.

Iz Litostroja so prisostvovali razgovoru Mirko Jančigaj, Darinko Kolbl, Zvonimir Volfand, Franc Kostevc, Jurij Vulkan, Josip Klobučar, Pavel Stupnikar in drugi.

K. G.

riranju naših možnosti za proizvodnjo najtežje investicijske opreme. Če bodo v prihodnosti rezultati gospodarjenja dobri, in če bo širša družbena skupnost spoznala in priznala naš razvoj kot osnovni motiv razvoja celotne družbe, potem tudi v prihodnje ne bo težav pri nadaljnjem razvoju Litostroja.

Ko so predstavniki mesta Ljubljane pojasnjevali, da ljubljansko gospodarstvo kljub velikim naporom ne dosega predvidenih rezultatov izvoza na konvertibilno področje, je stekla beseda tudi o litostrojskih izvoznih prizadevanjih in načrtih.

Naš srednjeročni načrt glede izvoza je dokaj optimističen, saj se že za leto 1984 predvideva, da bomo izvozili po vrednosti za 63% naše proizvodnje, kar je v skladu z družbenimi plani in našimi usmeritvami. Za leto 1984 bo izvoz na klirinško področje še vedno večji od konvertibilnega, vendar se bo razmerje v prihodnjih letih moralo spremeniti v korist konvertibilnega izvoza.

Razgovor je bil zaključen v prijetnem vzdušju, saj so bili vsi gostje prijetno presenečeni nad velikim in pomembnim objektom, ki smo ga odprli ob dnevu republike oziroma 40. obletnici AVNOJ.

K.G.

BRZOJAVKA

Predsedstvu SFRJ

Delavci Titovih zavodov Litostroj, zbrani skupaj z delavci in občani mesta Ljubljane na proslavi ob dnevu republike in 40. obletnici II. zasedanja AVNOJ, združeni z našo novo veliko delovno zmago, vam ob prazniku pošiljamo iskrene čestitke.

Vsako leto se ob praznovanju 29. novembra veselimo novih uspehov samoupravnega socialističnega, gospodarskega in družbenega razvoja naše skupnosti bratskih jugoslovanskih narodov in narodnosti. Litostroj živo ponazarja naš uspešen povojni razvoj socialistične graditve. V vseh 36. letih smo s trdim delom veliko prispevali k napredku naše domovine. To potrjuje tudi danes, ko odpiramo nov, velik objekt jeklolivarne.

Predsedstvu SFRJ obljublamo, da bomo še naprej razvijali naše socialistično samoupravljanje, utrjevali bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, gradili trdne temelje dolgoročnega programa ekonomskega razvoja in s tem še naprej uveljavljali neuvrščeno politiko Jugoslavije.

Delavci Titovih zavodov
Litostroj

V Ljubljani, 25. novembra 1983

Del razstave Maria L. Vilharja

Zahvala za prizadevnost

Ob prazniku dneva republike smo slovesno odprli in predali v obratovanje novo livarno jeklene litine. Pri tem smo ocenili in pregledali svoja prizadevanja od trenutka, ko smo zasadili prvo lopato, pa do trenutka, ko smo izlili šaržo na naši slovesnosti. Zavedali smo se truda vseh, ki so pripomogli, da je bila livarna uspešno končana; poseben prispevek so dali izvajalci del na vseh področjih te naložbe.

Prav zato smo se na srečanju izvajalcev želeli ne le zahvaliti vsem, ki so pomagali s svojim znanjem in prizadevnostjo, ampak skušali zabeležiti vtise, ki so jih dobili v času gradnje jeklolivarne.

Enotno je mnenje vseh, ki ob pogledu na mogočne proizvodne dvorane in vgrajeno opremo ocenjujejo svoje delo, da je bilo zahtevno, pogosto zelo težko in je zahtevalo veliko strokovnega znanja, s katerim je bilo potrebno dopolnjevati rešitve, ki so jih z načrti opredelili projektanti. Enotno je tudi mnenje, da so bila v tem smislu izpostavljena vsa področja, od financiranja in izvajanja do montaže, in da je delo potekalo izredno intenzivno.

Pri delu, v katerem so sodelovali predvsem

- Projekting biro Ljubljana,
- Slovenija ceste — Tehnika Ljubljana s svojimi kooperanti,
- SOP Krško,
- TIM Laško,
- Vatrostalna Jesenice,
- temeljne organizacije Litostroja, in sicer:
- TOZD IRRP,
- TOZD OB,
- TOZD PZO,

TOZD MONT,
TOZD NAB,
DS PFSR,
TOZD IVET in

v tej ali oni obliki skoraj vsi delavci tozda PUM, so se stkale tesne vezi, ki so bile osnova za tekoče reševanje vseh problemov in za nemoten potek del.

Delavci izvajalca gradbenih del in njegovih kooperantov so tudi na tem srečanju poudarili, da so dela lahko potekala tako naglo in kvalitetno, ker je bilo neprestano čutiti prizadetost vseh, da gre za njihovo delo, za katerega se je vredno potruditi. Tako so zlasti varilska in ključavničarska dela lahko potekala znatno hitreje, kot če bi jih izvajali sami.

Podobne izkušnje so dobili tudi delavci SOP Krško, ki so montirali in preizkušali opremo za zajemanje in odpravljanje dimnih plinov pri talilnih pečeh, pa delavci TIM Laško, ki so montirali napravo za

recirkulacijo hladilne vode, in delavci Vatrostalne, ki so montirali žarilno peč Cooperheat.

Posebej pomembna ugotovitev vseh teh delavcev je, da so na tem objektu in opremi dokazali, da so naše delovne organizacije usposobljene prevzemati in kvalitetno izvršiti tudi tako zahtevne naloge, kot je gradnja velikih proizvodnih dvoran in opreme za delo v najtežjih pogojih livarske proizvodnje in strojne industrije v širšem smislu.

Delavci Litostroja so vsi kot eden delali v izjemnem ritmu, opravljali vse naloge ne kot posebno zadolžitev, ampak kot dodatne naloge k njihovem rednemu delu. S čutom, da delajo zase, so jim bili tudi največji naporji lahko zapreka in jim je danes, ko stroji, ki so jih izdelovali in montirali, brezhibno delujejo, to v večje zadoščenje, kot bi ga lahko nudile materialne nagrade.

V tem smislu so delavci tozda Montaža opravili dela pri montaži težkih livarniških dvigal, posebej pa velja omeniti vzdrževalne ekipe tozda IVET, ki so opravile pionirsko delo pri montaži nove 25 t

24. novembra so se sestali izvajalci gradbenih in ostalih del za novo jeklolivarno (Foto: T. Š.)

električne obločne peči. Z izjemno zagnanostjo so delo kljub pomanjkljivi dokumentaciji opravili natančno, sproti so odpravili vse pomanjkljivosti, mnogo delov pa so izdelali tudi sami. Rezultat tega ni le, da peč deluje dobro, ampak so ob natančnem spoznavanju celotne naprave dosegli izkušnje, ki so zagotovilo, da bomo peč med obratovanjem lahko tudi sami vzdrževali.

Z novo pridobljenimi zmogljivostmi bomo za svoje osebne in širše družbene cilje dosegli nadaljnje

povečanje proizvodnje, zagotavljanje, da bo naša tovarna v konkurenčnem boju za izvozna naročila ostala pomemben dejavnik na mednarodnem trgu, z vsem tem pa bomo ustvarjali pogoje za lepšo prihodnost vseh nas.

S takimi mnenji smo se udeleženci srečanja razšli, veseli in ponosni na pomembno delovno zmagost, ki smo jo dosegli s skupnimi prizadevanji.

S. Bradeško

Čestitke za »vašo in našo livarno«

Ko smo 25. novembra ob otvoritvi jeklolivarne proslavljali dan republike in 40-letnico AVNOJ, smo povabili tudi poslovne prijatelje iz delovnih organizacij, ki so sovlagale v našo jeklolivarno.

Iz SR Srbije

"REIK" Kolubara Vreoci
"Beogradski vodovod i kanalizacija" Beograd
"MINEL" — Fabrika kotlova, Beograd
"RUDNIK MAJDANPEK", Majdanpek
Fabrika cementa "NOVI POPOVAC", Paraćin

Iz SR Hrvatske

"JUGOTURBINA" Karlovac

Iz SR Bosne in Hercegovine

GIK Hidrogradnja Sarajevo, TOZD Tvornica cementa, Kakanj

Na proslavo smo povabili vse sovlagatelje. Predstavniki "Beogradskega vodovoda" so se opravičili zaradi zadržanosti, ostali pa so se radi odzvali vabilu. Vsi so prišli dan pred proslavo. Sprejeli smo jih generalni direktor, predstavniki DPO DO, predstavniki tozda PUM in drugi ter imeli z njimi prisrčen in neposreden razgovor, kjer smo se jim zahvalili za sodelovanje. Vsi so izrazili enoglasno mnenje, da so vloženi denar koristno vložili. Ta misel je izražena tudi v pozdravni brzojavki iz cementarne Novi Popovac: "Ob otvoritvi VAŠE in NAŠE nove jeklolivarne prejmite iskrene čestitke in prisrčne

želje za dobro poslovanje. Prepričani smo, da bomo še naprej sodelovali, v obojestransko zadovoljstvo."

Po razgovoru smo prisostvovali ulivanju do takrat najtežjega ulitka v Litostroju, nato pa smo si ogledali novo jeklolivarno. Težko je opisati njihovo zadovoljstvo, ko so videli, da imamo tako talilno peč za termično obdelavo, ki v sklopu z drugo opremo omogočata izdelavo ulitkov v takih dimenzijah, ki popolnoma zadovoljijo njihove potrebe. Do sedaj so zobnike, čelne stene mlinov cementa ali flotacije v rudnikih idr. namreč morali uvažati.

Nato smo si ogledali še ostale temeljne organizacije. Gostje so povsod izražali enkratno navdušenje

nje nad redom v delavnicah in delovnim elanom, ki je bil očiten, kamor smo prišli.

Vsak je za svoje področje našel nek nov LITOSTROJ, kjer bo lahko naročil nekaj, kar je doslej uvažal, misleč, da se v Jugoslaviji ne proizvaja.

Proslavo samo je pač vsak doživljal po svoje, skupaj pa je bila ocena, da je bila organizacija enkratna. Vsem je bila izredno všeč usklajenost otvoritvenega ulivanja, ki je bilo vgrajeno v program proslave.

Jasno je, da smo čas izkoristili tudi za poslovne razgovore. Z vsemi že tečejo razgovori o letnih pogodbah v skupnem seštevku za okoli 600.000.000 din. Tako velike količine jim bomo v prihodnjem letu težko zagotovili, vendar sedaj, ko imamo tako livarno, moramo v čim krajšem času nadoknaditi zaostanek. Kaže, da nam bo najtežje v I. četrtletju, ko bo povpraševanje po ulitkih največje. Toda ob razumevanju in angažiranju ter usklajevanju bomo tudi to rešili, še zlasti, ker nam sovlagatelj pomaga tudi pri nakupu uvoznega reprofomateriala.

Za zaključek lahko napišem, da smo se razšli kot pravi prijatelji. In ker vemo, da prijatelj prijatelja v stiski ne zapusti, je to zanje poročilo, da bodo pri nas vedno dobrodošli kupci, za nas pa, da bomo imeli naročila tudi, ko bo morda na trgu nastopila kriza.

V. Mak

Pisali so o nas...

O otvoritvi nove livarne jeklene litine ter o proslavi dneva republike so pisali številni slovenski pa tudi jugoslovanski časopisi. Res je, da redno vsak mesec spremljajo pisanje jugoslovanskega časopisa o naši delovni organizaciji v Internih informacijah, zaradi obilice člankov in prispevkov, ki so se v tekočem mesecu pojavili v našem časopisu in so bili predvsem posvečeni že omenjenemu slavnostnemu dogodku, pa smo se odločili, da temu namenimo nekaj prostora tudi v našem časopisu.

Prispevki se med seboj bistveno vsebinsko ne razlikujejo, kar je tudi razumljivo, saj so povsod pisali o istem pomembnem dogodku. Poudarjali so pomen, ki ga bo imel nov proizvodni objekt ne le za našo delovno organizacijo, temveč za celotno gospodarstvo, saj se bo s tem bistveno povečala zmogljivost in kvaliteta, hkrati pa se bo razširil obseg naše ponudbe. To pa je tudi pogoj za uspešnejši in konkurenčnejši nastop na tujem trgu, kar predstavlja še posebej v sedanjih težavnih gospodarskih razmerah zagotovilo ne le za uspešno proizvodnjo, temveč tudi za obstoj vsake delovne organizacije.

Cilj smo dosegli z opiranjem na lastne sile ter z združevanjem sredstev z nekaterimi sovlagatelji, pri čemer se nismo omejevali.

Nekateri poročevalci in komentatorji so podrobneje pisali o finančni plati investicije, drugi o tehničnih in tehnoloških izboljšavah, tretji o gospodarskem pomenu novega objekta ali o izboljšanih delovnih pogojih delavcev.

O vsem tem so pisali naslednji jugoslovanski časopisi:

Delo — Ljubljana: Litostroj bo odprl novo jeklolivarno
Odprli livarno...

Z lastno proizvodnjo bi lahko nadomestili vsaj polovico uvoza (iz vlečki iz govora Zvoneta Dragana ob otvoritvi nove jeklolivarne)
Litostroj: z lastnim znanjem do livarne

Dnevnik — Ljubljana: Težki odlitki iz Litostroja,
Prvi odlitek iz nove Litostrojeve jeklolivarne

Preseganje meja in zaprtosti (iz vlečki iz govora Zvoneta Dragana)

Javna tribuna — Ljubljana: Jeklo za nove podvige

Privredni pregled — Beograd:

Livci bez odmor

Večernje novosti — Beograd:

Rekordi na dan, Nova čeličara

Večer — Skopje: Svečeno i robotno vo celata zemlja

Politika — Beograd: Nove fabrike, škole, putevi...

Jedinstvo — Priština: Prigodne svečanosti i radne pobjede

Borba — Beograd: Republici za rođendan

Oslobođenje — Sarajevo: udarnički za praznike

Pobjeda — Titograd: Nova "Litostrojeva" čeličara, Nove radne pobjede

Dnevnik — Novi sad: Svečano proslavljen dan republike

Ekspres — Beograd: Nove fabrike i putevi

Borba — Beograd: Livnica bez "režijaca"

O otvoritvi naše livarne pa sta poročala tudi ljubljanski radio in televizija. Velik odmev v sredstvih javnega obveščanja kaže na pomen našega delovnega dosežka.

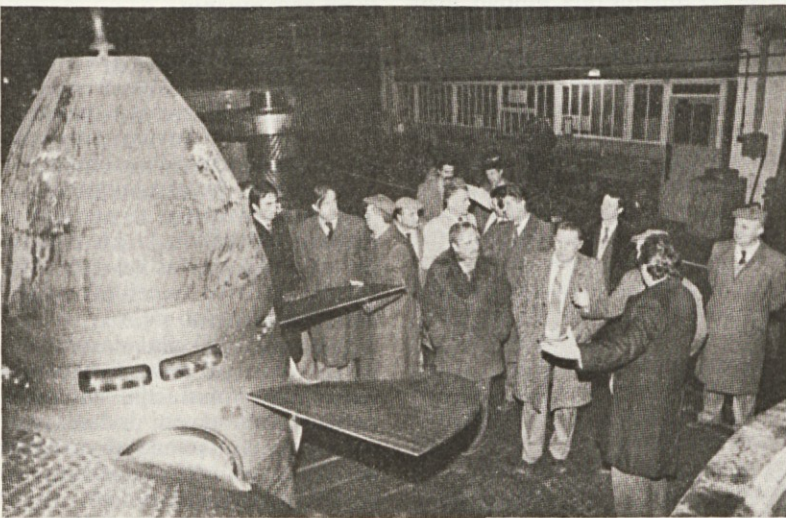
t.š.

POTRDILO USPEŠNOSTI SODELOVANJA

V preteklem mesecu je naša delovna organizacija sprejela plaketo, ki nam jo je dodelil sozd SLOBODA iz Čačka.

Z njo se nam zahvaljujejo za dolgoletno uspešno sodelovanje ter za tvoren prispevek Litostroja pri razvoju sozda Sloboda.

Sovlagatelji so si ogledali tudi ostale obrate Litostroja

(Foto: K. Gornik)

REŠEVANJE STANOVANJSKIH POTREB

Obetajo se spremembe

V letu 1982 je bil sprejet nov zakon o stanovanjskih razmerjih in njegovim novostim in spremembam je treba prilagoditi tudi naš pravilnik. V osnutek, ki bo kmalu v javni razpravi, smo sprejeli tudi določbe zakona o stanovanjskem gospodarstvu ter družbenega dogovora s področja stanovanjskega gospodarstva v SRS.

Praksa je pokazala, da nekatere določbe sedanjega pravilnika ne ustrezajo vsakdanjemu reševanju stanovanjskih problemov, zato smo upoštevali tudi pripombe delavcev in strokovne službe, ki se ukvarjajo s temi vprašanji.

Preglejmo nekatere bistvene novosti, ki jih prinašajo posamezni zakoni.

ZAKON O STANOVANJSKIH RAZMERJIH

Zakon prinaša pomembno novost glede pridobitve stanovanjske pravice, kajti stanovanjske pravice delavec ne dobi več na podlagi stanovanjske pogodbe, ampak na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja. S tem se odpravlja dvotirnost pri dodeljevanju stanovanj, ko je z ene strani OZD kot stanodajalec odločala o dodelitvi stanovanja z odločbo, medtem ko je delavec pridobil stanovanjsko pravico šele s sklenitvijo stanovanjske pogodbe, ki jo je sklepal s stanovanjsko skupnostjo.

Druga pomembna novost zakona je iz poglavja varstva pravic delavcev in sicer možnost ugovora zoper prednostno lestvico. Do sedaj je zakon dopuščal možnost ugovora samo zoper odločbo o dodelitvi stanovanja. Ugovor zoper prednostno lestvico se vložijo najprej na delavski svet, v nadaljnjem po-

stopku pa tudi na sodišče združenega dela.

Prednostna lestvica mora biti pravnomočna, preden lahko OZD kot stanodajalec izda odločbe o dodelitvi stanovanja. Sodno varstvo se zahteva pri sodišču združenega dela z vložitvijo predloga za odpravo sklepa.

Naslednja bistvena novost zakona, ki je povezana s sodnim varstvom, je ta, da ugovor na sodišče zadrži izvršitev sklepa. Če bo delavec zoper sklep, s katerim je bil zavrnjen njegov ugovor, zahteval sodno varstvo, bo to pomenilo, da se prednostna lestvica ne more realizirati, ne glede na to, v kakšnem položaju je delavec na prednostni lestvici.

V praksi nove določbe zakona pomenijo podaljšanje postopka reševanja stanovanjskih vprašanj.

Zakon prinaša novosti tudi glede nastanka stanovanjskega razmerja. Prej je stanovanjsko razmerje nastalo z vselitvijo v stanovanje na podlagi stanovanjske pogodbe s stanovanjsko skupnostjo, po novem zakonu pa nastane stanovanjsko razmerje s prevzemom stanovanja. Stanovanje se prevzame od skupnosti stanovalcev, če ta ni konstituirana, pa od stanodajalca.

Bistvene novosti prinaša zakon tudi glede odpovedi stanovanjskega razmerja.

Po dosedanjem zakonu je OZD kot stanodajalec lahko odpovedala stanovanjsko pogodbo, če je delavcu prenehalo delovno razmerje po lastni izjavi (razen upokojitve), ali zaradi obsodbe za kaznivo dejanje, ki ima za posledico izgubo lastnosti delavca v združenem delu, ali zaradi hujše kršitve delovnih obveznosti. Zakon to formulacijo spreminja in določa, da se lahko odpove stanovanjsko razmerje tedaj, kadar delavcu preneha delovno razmerje pri stanodajalcu:

— po lastni izjavi (razen v primeru upokojitve) in

— po njegovi krivdi.

Ugotoviti moramo, da zakon o delovnih razmerjih nikjer izrecno ne govori o delavčevi krivdi. Tudi zakon o stanovanjskih razmerjih krivde natančno ne opredeljuje, ampak se upošteva naslednji primeri sodne prakse:

1. Odklonitev del oz. nalog, ki so bile delavcu ponujene, pa jih je odklonil, čeprav so ustrezale njegovim strokovnim izobrazbi in drugim, z delom pridobljenim delovnim zmoglostim.

2. Dokončno izrečeni disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja.

3. Če je delavec pri stopanju v delovno razmerje zamolčal ali dal neresnične podatke v zvezi z delovnimi pogoji, ti podatki pa so bistveni za opravljanje del oz. nalog, za katere je sklenil delovno razmerje.

4. Če noče dati pismene izjave, da sprejema samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v tozdu.

5. Če mu je po zakonu oz. po pravnomočni odločbi sodišča ali drugega organa prepovedano opravljati določena dela in mu ni mogoče zagotoviti drugih del oz. nalog. Tedaj se upoštevajo le primeri, ko je delavec zakrivil položaj, da ne more več opravljati del oz. nalog.

6. Če mora biti zaradi prestajanja zaporne kazni odsoten več kot 6 mesecev.

7. Če mu je izrečen varnostni, vzgojni ali varstveni ukrep, ki traja več kot 6 mesecev in mora biti zato odsoten z dela.

8. Če je tozda zašel zaradi neodgovornega odnosa posameznih delavcev do dela v ekonomske težave, pa delo teh delavcev ni več potrebno, kar delavci ugotovijo ob sprejemu sklepa o prenehanju delovnega razmerja po postopku, ki ga določa samoupravni sporazum.

9. Če pripravnik tudi po preteku pripravniške dobe tudi po ponovitvi ne napravi strokovnega izpita.

Iz zakona o stanovanjskem gospodarstvu je potrebno opozoriti na vprašanje lastne udeležbe, ki jo opredeljuje tudi družbeni dogovor. Zakon določa, da plača lastno udeležbo vsakdo, ki pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini. Lastne udeležbe pa ni dolžan prispevati:

— zakonec, ki pridobi stanovanjsko pravico zaradi smrti zakonca ali po razvezi zakonske zveze,

— občan, ki pridobi stanovanjsko pravico v stanovanju, namenjenemu osebi, ki opravlja službeno obveznost,

— nosilec družbene funkcije, ki je pridobil stanovanjsko pravico v kraju zunaj stalnega prebivališča, za čas opravljanja funkcije v tem kraju.

V osnutek pravilnika smo vnesli novo lestvico višine lastne udeležbe, v skladu z družbenim dogovorom, po katerem je najvišja 20% lastna udeležba.

Ker bodo nekateri obveznost lastne udeležbe težko zmogli, smo v osnutku v celoti upoštevali priporočilo družbenega dogovora, da lastne udeležbe ni dolžan plačati tisti delavec, ki se preseli v manjvredno stanovanje, ter tisti delavci, katerih skupni osebni dohodek na družinskega člana ne presega 20% povprečnega osebnega dohodka v SRS.

V osnutek smo vnesli tudi priporočilo družbenega dogovora, da se pred določitvijo višine lastne udeležbe pridobi mnenje centra za socialno delo, na njegov predlog pa je možna tudi popolna oprostitev lastne udeležbe v izredno težkih socialnih primerih.

Iz vsebine družbenega dogovora pa bi omenili nekaj določil o stanovanjskih posojilih, ki smo jih vnesli v osnutek in sicer:

— najdaljšo dobo vračanja posojila 20 let,

— najnižjo obrestno mero 4%,

— najkrajšo dobo varčevanja 24 mesecev.

Pri nakupu etažnega ter združnega etažnega stanovanja znaša največja vsota kreditov 80%, pri zadružni stanovanjski gradnji 75%, pri gradnji individualne družinske stanovanjske hiše v zasebni lasti pa 60% od predračunske vrednosti oz. končne cene po kupoprodajni pogodbi, upoštevajoč standardno stanovanjsko površino.

Pri adaptaciji pa znaša posojilo največ 80%.

Omenili smo samo nekatere novosti zakonov in družbenega dogovora, več o pravilniku pa bomo spregovorili po končanem postopku sprejemanja.

Jelka KLUN, dipl. iur.

POKOJNINSKO INVALIDSKO ZAVAROVANJE

Dve novosti

Na novo uvedena določba predčasne pokojnine in trditev, da v naši DO v nekem obdobju nismo plačevali prispevka od celotnega osebnega dohodka, sta v zadnjem času dvignila precej prahu med našimi delavci in tudi upokojenci.

Predčasna upokojitev

Tudi v naši republici je od 1. 1. 1984 po novem republiškem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju možna predčasna upokojitev. Predčasno se lahko upokoji moški, ki izpolni starost 55 let in ima 35 let pokojninske dobe, in ženska, ki je dopolnila 50 let starosti in ima 30 let pokojninske dobe. Izpolnjena morata biti oba pogoja.

Statut skupnosti določa, da se predčasna pokojnina odmeri tako, da se za izračun pokojnine upošteva dejanska pokojninska doba in izračuna, da je zavarovane star 60 (moški) oz. 55 let (ženska). Tako izračunana pokojnina se zaradi predčasnega odhoda v pokoj zmanjša za vsako leto 1,5 %, in za vsako manjkajoče leto pokojninske dobe do 40 let (moški) oz. 35 let (ženska) 0,5 %.

Lestvica zmanjševanja pokojnine na osnovi teh odstotkov je naslednja:

Starost-let		Pokojninska	M	39	38	37	36	35
M	Ž	doba	Ž	34	33	32	31	30
59	54			2,0	2,5	3,0	3,5	4,0
58	53	Odstotek		3,5	4,0	4,5	5,0	5,5
57	52	zmanjšanja		5,0	5,5	6,0	6,5	7,0
56	51	pokojnine		6,5	7,0	7,5	8,0	8,5
55	50			8,0	8,5	9,0	9,5	10

Za zmanjšanje pokojnine se upoštevajo polna leta.

Če zelo hitro poskušamo izračunati, koliko odstotkov od osnove dobi delavec, ki ima točno 35

ga proračuna federacije tudi za pokritje izgub SPIZ Črne gore, kjer pa imajo tudi sorazmerno nizke odstotke zmanjšanja pokojnine. Pri tem je le potrebno upošte-

vati, da je v drugih republikah mnogo zaposlenih mladih ljudi in je zato oblikovanje politike potrebno gledati tudi s te plati.

Kakorkoli že, odbitni odstotki so tu in jih sedaj ni možno spreminiti. Na vse to moramo računati pri predčasnem upokojevanju.

Litostrojčani nismo prikrajšani pri pokojninah

V zadnjem času se ponovno postavlja vprašanje, ali so naši upokojenci oškodovani pri pokojninah, ker DO ni plačevala prispevka za pokojninsko zavarovanje od celotnega osebnega dohodka.

Postavljena je trditev, da je prispevek plačan samo od osnove, brez stimulacije, stalnostnega dodatka, težavnostnega dodatka, minulega dela, funkcionalnega dodatka itd.

To vprašanje je bilo zastavljeno že v marcu, ko smo imeli uvodni seminar za razlagalce osnutka Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

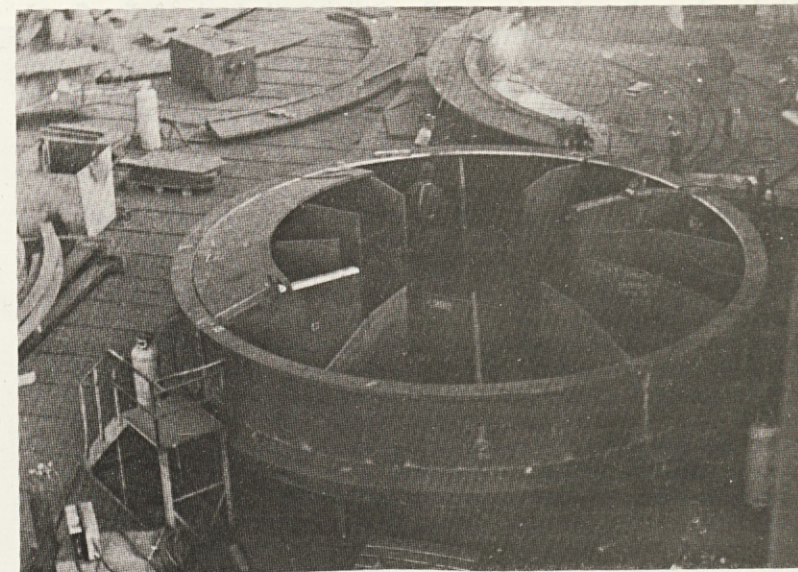
Odgovor na to vprašanje je dala strokovna služba v DS PFSR. Objavljen je bil tudi v eni od prejšnjih števil našega časopisa. Za tiste, ki so to novico spregledali oziroma so morda vsebino pozabili, bomo danes to ponovili.

V računovodstvu v potrdila o osebnih dohodkih, ki jih pošiljamo na SPIZ, za čas od 1. 1. 1966 vpišejo podatke za celotni osebni dohodek za redno delo.

Prav tako DO plačuje prispevke od rednega dela, v katerega spada tudi stimulacija, stalnostni dodatek, težavnostni dodatek, minulo delo, funkcionalni dodatek itd. V pokojninsko zavarovanje se ne upošteva nadurno delo.

V letošnjem letu je v DO prišel tudi revizor SPIZ v zvezi z zgoraj omenjeno problematiko, ker so

Novo iz tozda PZO

Sestavljamo prvega od šestih turbinskih pokrovov za HE HADITHA. Zvarjenec je iz dveh delov in je težak 90.787 kg. Na njem lahko varimo samo ročno elektroobložno, ker zaradi velike teže ne moremo uporabiti pozicionerja.

nekateri upokojenci ta problem sprožili na skupnosti. Ugotovil je, da je DO posredovala pravilne podatke o osebnem dohodku in da so le-te tudi uporabili pri izračunu pokojnine.

Smo kolektiv s preko 4000 delavci in zato naši delavci stalno odhajajo v pokoj. V zadnjih mesecih so odšli v pokoj nekateri delavci, ki so imeli shranjene plačilne liste in so z njimi kontrolirali in preračunavali svoje osebne dohodke v preteklem obdobju in tudi svoje pokojnine. Ti delavci so ugotovili, da imajo sicer sorazmerno nizke pokojnine, vendar so le-te izračunane na podlagi osebnih dohodkov, ki so jih dobivali v plačilni kuverti.

Ugotovili pa so, da so bili osebni dohodki v nekem obdobju v

naši DO nizki, v primerjavi z drugimi DO, in je zato tudi pokojnina nižja.

Človek pa najlažje verjame svojim očem, zato se je tudi avtor teh vrstic malo »pozabaval« s potrdili, izračuni in plačilnimi listki. Za primerjavo sem vzel potrdilo, ki ga ob upokojitvi pošlje DO na SPIZ, izračun skupnosti in plačilne listke (kuverte) nekega delavca za določeno obdobje. Prišel sem do zaključka, da se podatki na vseh dokumentih ujemajo in da tako naši delavci le niso oškodovani.

Torej pokojnine so izračunane na osnovi osebnih dohodkov, ki jih dobivamo oziroma smo jih dobivali v plačilnih kuvertah, seveda brez nadur.

M. Žužek

LITOSTROJ CNC

Teški obdelovalni stroji

Po mednarodnih kriterijih je eden glavnih kazalcev industrijske razvisti neke dežele prav sposobnost lastne izdelave sodobnih CNC — obdelovalnih strojev. V naši republici smo na to področje skoraj pozabili oziroma ga zanemarili, pa tudi kot celotna država se nahajamo na repu lestvice.

Če bomo hoteli nadoknaditi zamujeno bo potrebno pospešeno vlagati precej večja sredstva v to, za industrijski in gospodarski razvoj tako pomembno panogo, predvsem pa bomo morali pokazati precej več odločnosti pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

DO TZ Litostroj je svojo priložnost pri razvoju in proizvodnji CNC — obdelovalnih strojev spoznala že pred dvema letoma, ko je bilo izbrano vodstvo projektne skupine za obdelovalne stroje. Vendar pa se še sedaj srečujemo z različnimi pomisleki, ali je bila ta odločitev prava.

Raziskava trga je pokazala, da v času največje stabilizacije Jugoslavija kljub temu letno uvozi večje število obdelovalnih centrov večjih dimenzij, v skupni vrednosti več 10 milijonov dolarjev. V Jugoslaviji trenutno nimamo dovolj kvalitetnih proizvajalcev teh strojev, ki bi lahko zapolnili to tržno vrzel.

Tudi s stališča deviznega gospodarstva celotnega jugoslovanskega prostora je nevzdržno, da tako pomemben finančni zalogaj prepustimo izključno zunanjemu tržišču.

Poleg tega pa statistična analiza pove, da potreba po teh strojih vedno bolj narašča.

Mnogi gospodarstveniki doma in v svetu vidijo pot iz upadanja gospodarske dejavnosti v intenzivnem dviganju produktivnosti, kar v strojegradnji pomeni uporabo sodobnejših in produktivnejših obdelovalnih strojev, to pa z uporabo mikroprocesorskega krmiljenja pomeni kibernetizacijo tehnologije dela.

Seveda je potrebno prisluhniti nekaterim Litostrojčanom, ki se

vprašujejo, zakaj bi moral prav Litostroj razširiti že tako preobremenjen proizvodni program. To vprašanje se je pojavilo že pred leti, ko smo načrtovali nova tozda PPO in TVN. Danes pa sta prav ta dva tozda najbolj perspektivna in sta že večkrat reševala težavni finančni položaj cele delovne organizacije. zato skušamo odgovoriti na vprašanje, zakaj prav Litostroj.

Seveda bi bilo preprosto argumentirati samo s srednjeročnimi in dolgoročnimi razvojnimi načrti ljubljanskega industrijskega bazena tja do leta 2000, v katerem so na častnem mestu zapisani tudi CNC-obdelovalni stroji. Litostroj se je odločil za proizvodnjo teh strojev zaradi naslednjih ugotovitev:

1. TZ Litostroj je poleg Metalne iz Maribora edina delovna organizacija v Sloveniji, ki je že danes brez dodatnih investicij tehnološko sposobna izdelovati zelo zahtevne strojne dele velikih izmer.

2. Z dograditvijo nove jeklolivarne ob že obstoječih zmogljivosti livarne sive litine in ob bogatih dolgoletnih izkušnjah lahko sami ulivamo najzahtevnejše strojne dele velikih izmer (do 50 t).

To Litostroju, vključujoč tudi podatek iz prve točke daje prvo mesto v okviru sozda ZPS oziroma celotne slovenske strojne industrije.

3. V okviru tozda IVET imamo sposobno ekipo vzdrževalcev strojne elektroopreme, ki je strokovno dobro usposobljena in ima tudi na področju vzdrževanja CNC — obdelovalnih strojev precejšnje izkušnje. Iz njihovih vrst bi bilo možno v relativno kratkem času oblikovati skupino, ki bi prevzela vsa montažna dela pri CNC — obdelovalnih

centrih.

4. Po tem, ko je bilo pri vodstvu tovarne na osnovi sklepa centralnega delavskega sveta sestavljeno vodstvo projekta obdelovalnih strojev, smo v začetku letošnjega leta tudi v tozdu IRRP ustanovili razvojno projektivni biro. Ta je od začetnih pripravljanih del, kot so primerjalne študije tujih CNC — obdelovalnih centrov in njihovih sklopov (na osnovi njihovih ponudb in ustrezne tehnične literature) prešel h konkretnim nalogam:

— s pomočjo tozda PRODAJA smo razposlali vrsto ponudb, — v posameznih strokovnih skupinah (strojni del, pogonski del, hidravlična oprema, elektrooprema) že projektiramo posamezne sklope CNC — obdelovalnih centrov.

5. Nekaj ponudb je še v teku in obstaja precejšnja možnost, da pridobimo prvega kupca stroja. Mnoge izvozno uspešne delovne organizacije se namreč prav v teh težkih gospodarskih časih nameravajo boljše opremiti z novimi produktivnejšimi obdelovalnimi stroji.

X. seminar »Avtomatizacija strege in montaže«

Letošnji seminar o avtomatizaciji strege in montaže je bil 10. in 11. novembra na fakulteti za strojništvo v Ljubljani. Ob tej priložnosti je bila v avli fakultete razstava strežnih naprav in modulov iz delovnih organizacij, ki sodelujejo pri raziskovalnem delu s področja avtomatizacije strege.

Namen seminarjev je obravnavati aktualno problematiko razvoja novih proizvodov in novih tehnologij, posebno še na področju avtomatizacije proizvodnje, računalniškega krmiljenja delovnih, strežnih, merilnih, transportnih in drugih naprav.

Tudi v naši industriji intenzivno uvajamo računalniško krmiljene obdelovalne, strežne, montažne, merilne in druge delovne sisteme in to kljub težavnemu gospodarskemu položaju. Zavedamo se, da je nujno potrebno vlagati v sodobno tehnologijo in razvoj lastne proizvodnje, če želimo ustvarjati materialne dobrine pod pogoji, ki vladajo na svetovnih trgih.

Prav seminarji, kot je seminar o avtomatizaciji strege in montaže, predstavljajo učinkovit način prenosa znanja in informacij med delovnimi organizacijami samimi ter med fakulteto za strojništvo in družbenim delom.

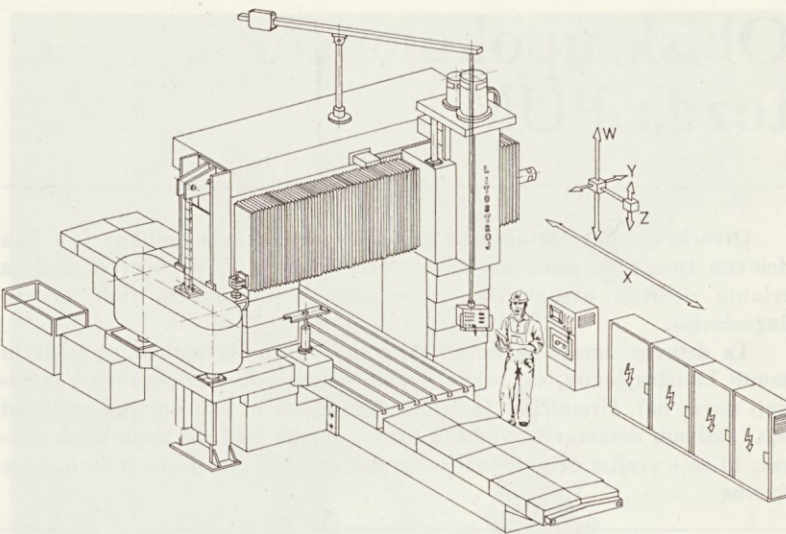
Poudariti je treba (to je ugotovljeno tudi na seminarju), da ni več težko kupiti kako avtomatizirano napravo, stroj ali robot, problem pa nastane, kako ga obvladati, izkoristiti, torej vpeljati v proizvodnjo. Potrebno je imeti skupino strokovnjakov, ki so pripravljeni stroj, robot ali drugo mehanizirano napravo sprejeti in z njo živeti, jo spoznati in izkoriščati.

To je bila ena od misli, izrečena na seminarju. Sicer smo se na seminarju seznanili z nekaj primeri iz razvoja avtomatiziranih naprav, ki so jih razvile slovenske organizacije, z namenom avtomatizacije strege in montaže ter zvišanja produktivnosti in zmanjšanja obremenjenosti delavcev.

Seminar je zelo uspel, tako so menili vsi udeleženci. Dokaz za to je tudi, da so skoraj vsi prijavljeni prisostvovali na vseh predavanjih ter sodelovali v razpravah, ki so bile po vsaki temi.

In še nekaj o sodelovanju Litostroja. Seminarja smo se udeležili le kot poslušalci, čeprav bi lahko prispevali veliko več. Mislim predvsem na to, da bi naše izdelke mehanizacije lahko vsaj razstavili in z našimi dosežki seznanili tudi druge. Pa tudi poročilo se da pripraviti mar ne?

Neenad Đenić

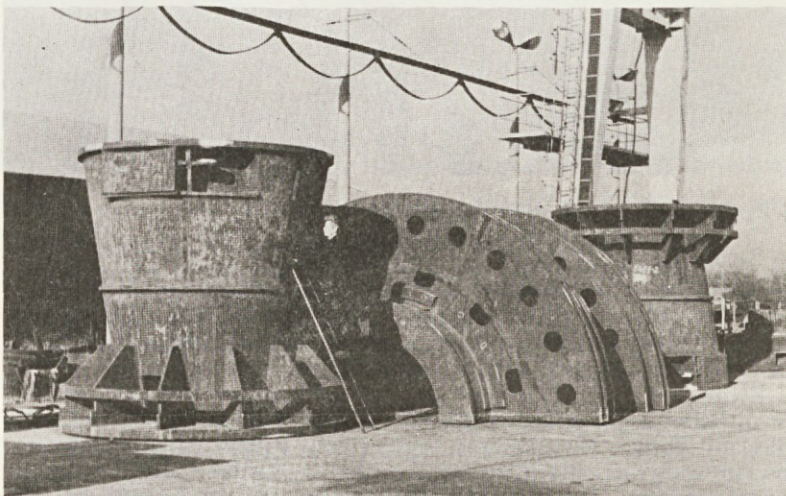
CNC — Portalni obdelovalni center

Iz teh nekaj podatkov je razvidno, da imajo Titovi zavodi Litostroj trenutno nedvomno najboljše startno osnovo, če pa bomo še nekaj časa stopicali na mestu, se kaj lahko zgodi, da nas bodo prehiteli tisti, ki so startali kasneje.

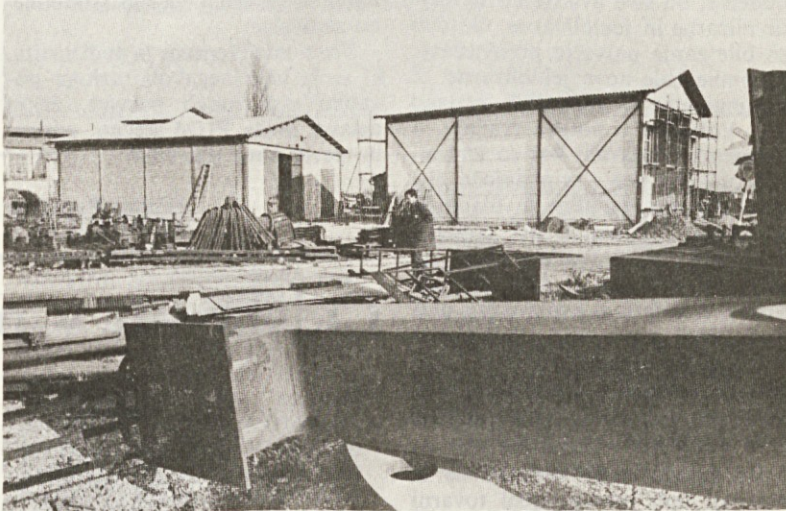
Morda bi bila umestna še ugotovitev, da Litostroj v okviru ZPS vlaga ogromna finančna sredstva v amortizacijski sklad in bi bilo tudi s tega stališča popolnoma naravno, da skušamo del teh sredstev preko tujih in preko lastnih naročil dobiti

nazaj. Vsakemu pa mora biti popolnoma jasno, da bi morali vsaj paralelno z izdelavo prvega CNC — obdelovalnega centra za tujega naročnika (če ne že prej) pričeti z izdelavo CNC — obdelovalnega centra za lastne potrebe. Stroj bi nam služil kot naša prva referenca, poleg tega pa bi s pomočjo njega očitno lahko storili korak naprej v posodabljanju litostrojske težke obdelave.

France Tomšič

Zvarjenci za HE MAVČIČE na skladišču zvarjencev, kjer čakajo na nadaljnje operacije.

Rekonstrukcija peskarne in barvarne. TOZD PZO je sodeloval s ključavničarskimi deli pri postavitvi konstrukcije za barvarno in obnovitvi konstrukcije peskarne. V rekonstruirani peskarni bomo peskali samo z jeklenim zdrobom, kar je potrebno zaradi boljše površinske zaščite zvarjencev.

Stane Guzelj

JEZIKOVNI OSTRUŽKI

Napram? Nikakor!

Besedo *napram* vsi poznate in mnogi jo pogosto, kar pre pogosto uporabljate. Kakšna se vam zdi? Že na pogled in na uho je nekam okorna, ampak to seveda še zdaleč ni merilo za njeno uporabnost. Zato si raje v slovarjih in pravopisih oglejmo, kaj pravijo o njej jezikoslovci:

n a p r a m — predlog v pomenu *do, proti, nasproti, v primeri*.

N. pr.: Ljubezen *napram* domovine =
= Ljubezen *do* domovine
napram njim sem brez moči =
= *proti* njim sem brez moči
uvoz je *napram* lanskemu letu narasel =
= uvoz je *v primerjavi* z lanskim letom narasel.

Posebej v slednjem je raba pri nas dokaj pogosta, predvsem v strokovnih besedilih s področja gospodarstva (izpolnjevanje letnih načrtov, proizvodnje itd.) torej kadar neko doseženo stanje primerjamo s stanjem v preteklosti.

Res je beseda *n a p r a m* kratka in vsem razumljiva, vendar se moramo zavedati, da je v slovenščini ne smemo uporabljati. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika ima kvalifikator pisarniški izraz, je torej značilno za pisarniško, poslovno, včasih togo izražanje. V Slovenskem pravopisu pa nosi oznako + (križec), kar pomeni: *nedovoljeno za knjižni jezik*. Beseda je torej prepo vedana.

Zanjo imamo mnogo nadomestil: v primerjavi, v primeru, glede na, nasproti, z ozirom na, v odnosu na ali pa samo s primerjalnim veznikom kot:

Uvoz je *napram* lanskemu letu večji.
Uvoz je *v primerjavi* z lanskim letom večji.
Uvoz je *v primeri* z lanskim letom večji.
Uvoz je *glede na* lansko leto večji.
Uvoz je *z ozirom na* lansko leto večji.
Uvoz je *v odnosu na* lansko leto večji.
Uvoz je *nasproti* lanskemu letu večji.
Uvoz je večji kot lani.

Od naštetih možnosti sta najboljši *v primerjavi* in *v primeri* pa še *glede na* in *nasproti*. V odnosu in z ozirom sta še vedno preveč neživiljenjska, pretoga.

Zadnji primer je najenostavnejši, pove pa prav toliko kot prvi.

V. T.

Obisk upokojencev tozda PUM

Otvoritev velike jeklolivarne za proizvodnjo težkih odlitkov je velika delovna zmaga ne samo za nas, delavce v tozdu PUM, temveč tudi za celotno delovno organizacijo, našo ožjo domovino, in tudi za vso Jugoslavijo.

Ta delovna zmaga je odraz skupnih naporov izvajalcev projekta in samih Litostrojčanov, saj smo s svojim delom veliko pripomogli k izgradnji novih hal. Uresničitev te velike zamisli, pa ni bila odvisna samo od nas, aktivnih delavcev in vodstva tozda, ampak tudi od naših upokojencev, ki so s svojim delom v naših obratih ustvarili pogoje za gradnjo nove livarne.

V počastitev praznika rojstva nove Jugoslavije in otvoritev novega obrata so bili zato v ponedeljek 21. novembra povabljeni vsi naši upokojenci iz tozda PUM. Od 126 po-

vo gledu tovarne je ing. Volfand povabil vse navzoče v jedilnico TVN, kjer so pridna dekleta iz naše restavracije pripravila dobro zakusko.

Upokojenci TOZD PUM med pogovorom. (Foto: T. Š.)

vabljenih se je vabilu odzvalo 75 tovarišev. Ta velik odziv nam pove, da so naši tovariši upokojenci še vedno člani našega Litostroja.

Zbrali so se pred vhodom v Litostroj, nato pa jih je ing. Volfand, direktor tozda PUM-Livarnice, z ostalim vodstvom odpeljal na ogled Litostroja. Ker so bili povabljeni upokojenci z vseh naših obratov, je razumljivo, da so hoteli obiskati vse oddelke, od sive livarne do moderne mizarne in jeklolivarne. Gotovo so bile zanje največje presenečenje ogromne hale nove jeklolivarne. Z zanimanjem so spremljali razlago ing. Volfanda o poteku gradnje, o vgrajenih napravah, kot so 25-tonska obločna peč s pripadajočo čistilno napravo za pline in hladilnik za vodo. Posebno so bili presenečeni nad veliko žarilno pečjo na plin, saj vedo da je bilo žarjenje vedno ozko grlo v proizvodnji ulitkov. Tudi novi težki obdelovalni stroji, ki so montirani v novi čistilnici, so vzbujali občudovanje. Med ogledom so si stari znanci segali v roke in pokramljali o marsičem.

Po ogledu naših obratov so si ogledali tudi novozgrajeni tovarni talnih transportnih sredstev in preoblikovalne opreme, saj je bilo med upokojenci mnogo takih, ki jih še niso videli.

ČESTITKE

V decembru se bodo srečali z Abrahamom: Antonija MITROVIĆ in Viktorija VIDRIH iz livarne jeklene litine, Alojzija LAH iz službe kontrole ter Julija ŠMIGOC iz planske operative.

Vsi sodelavci iz tozda PUM jim ob tem življenjskem prazniku iskreno čestitamo in jim želimo še veliko srečnih in zdravih let.

V novembru se je srečal z Abrahamom naš dolgoletni sodelavec Pavel KRAJNÍK, delovodja v montaži turbin. Ob tem lepem jubileju mu vsi sodelavci iz TOZD Montaža želimo še mnogo srečnih in zdravih let.

Sodelavci

Srečanje z upokojenci DS SSP

V četrtek 15. decembra so se v mali jedilnici delavske restavracije prvokrat zbrali upokojenci DS SSP. Srečanja, ki ga je organizirala sindikalna organizacija delovne skupnosti se je udeležilo 24 upokojencev od 42 povabljenih.

Upokojenci so se na srečanju zelo razživeli in sklenili, da se morajo naslednje leto ponovno srečati.

Gostovali smo v Kraljevici

V življenju se srečujemo s prijetnimi in neprijetnimi dogodki. Neprijetne želimo čimprej potisniti v pozabo, prijetne dogodke pa vedno znova oživljamo in se jih vedno radi spominjamo. Tako bo 10. decembra 1983 članom Mešanega pevskega zbora Litostroj ostal v nepozabnem spominu. Ta dan smo bili namreč gostje mešanega pevskega zbora društva Zvezda Danica iz Kraljevice. Krajevni skupnosti Litostroj in Kraljevica sta namreč že vrsto let pobrateni in v okviru tega sodelovanja se je porodilo tudi sodelovanje na kulturnem področju.

Društvo Zvezda Danica in njihov mešani pevski zbor ima že 150-letno tradicijo. Mi litostrojski pevci, z mešanim pevskim zborom nastopamo sedmo leto, naša celotna pevska tradicija pa šteje komaj deset let. Zato ni nič posebnega, da smo imeli pred nastopom kar veliko tremo. Toda le ta je prešla že po prvi zapeti pesmi.

Dvorana, v kateri smo imeli koncert, je bila polno zasedena. Poslušalci so bili enkratni. Od pesmi do pesmi so nas spodbujali in tako je rasla tudi naša samozavest, kar se je odražalo v naši koncentraciji in izvajanih pesmih.

Peli smo partizanske in narodne pesmi, in vse so bile tople sprejete. Ob izvajanju pesmi smo čutili še večjo odgovornost, saj smo vedeli, da tudi člani pevskega zbora Zvezda Danica pojejo nekaj pesmi iz

našega programa. Aplavz, navdušeni vzkliki in žareče oči poslušalcev so nam potrdili, da smo jih navdušili. Priznati moram, da smo imeli enkratne poslušalce, kar je vplivalo tudi na nas. Peli smo sproščeno kot že dolgo ne. Popustila je vsa napetost in zbor je bil zlit v celoto. Program smo izvajali polno uro brez vmesnih govorov, za konec pa smo dodali še pesem A, ča in Nocoj pa, oh, nocoj. Aplavza kar ni hotelo biti konec. Vsem pevcem bo koncert v Kraljevici ostal v spominu kot nekaj prijetnega in nepozabnega.

Tudi družabni večer, ki je sledil koncertu, je bil prijeten. S kolegi iz Kraljevice smo se razšli kot dobri prijatelji z željo, da bi se naše prijateljstvo nadaljevalo in poglobilo. Vidimo pa se gotovo v začetku aprila 1984, ko bodo pevci društva Zvezda Danica iz Kraljevice gostje Krajevne skupnosti Litostroj in s tem tudi gostje našega pevskega zbora.

M. Kreft

Kot izkušen metalurg je dolgo let vodil livarno jeklene litine, v zadnjih letih pa je kot svetovalec opravljal pomembne dolžnosti pri investicijski izgradnji. Med temi je posebej pomembna izvedba vgradnje plina v Litostroju in postavitev nove velike žarilne peči Cooperheat v novi livarni jeklene litine. V času, ko z velikimi napori in z vključevanjem vseh strokovnih moči uveljavljamo pridobitve, ki jih predstavlja nova jeklolivarna, bomo pogrešali njegovo delo.

Delavec, kakršen je bil Legat, so nam vzor, kako je potrebno vztrajati in vzorno opravljati svoje delovne dolžnosti.

Sodelavci

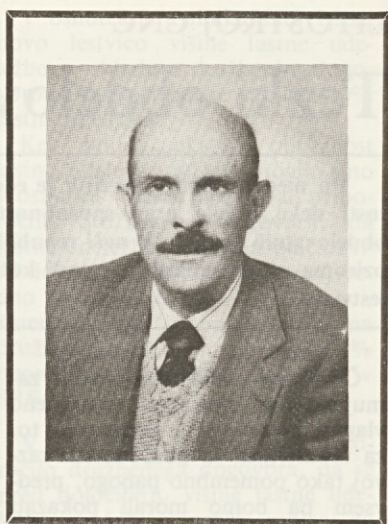
ČESTITKA

9. decembra se je srečal z Abrahamom naš prijatelj in sodelavec Jože BABIČ.

Kdo ga ne pozna, saj je Litostrojčan že od 1955. leta. Z Litostrojem se je gradil in rasel tudi sam. Na področju preiskav materiala brez porušitve je postal strokovnjak, tako v tovarni kot v ožji in širši domovini.

Ob njegovem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo uspehov, zlasti pa, da bi bil še dolga leta zdrav in z nami.

Sodelavci

V spomin

V soboto 19. novembra 1983 smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca tovariša Pavla ČADEŽA. V Litostroj je prišel pred 36 leti kot mlad fant iz Škofje Loke. Bil je poln idealov in delovne vneme. Te njegove osebne oblike so ga razvile v enega naših najboljših monterjev. Bil je simbol montaže in kot tak je predstavljal Litostroj doma in po svetu. Njegovo delo je vgrajeno od daljne Nove Gvineje, Pakistana, Turčije, od Slovenije do Makedonije.

Pred mesecem je odšel poslednjič na teren. Nič več se ni vrnil med nas, kruta usoda mu je pretrgala življenjsko pot. Za njim je ostala praznina, ki je ne moremo zapolniti. Manjka nam tovariš, ki je bil vedno pripravljen na naloge, poln življenjskega ideala in vedno novih idej.

Vedno boš ostal z nami, dragi Pavle, in kljub bridki resnici, da si odšel, boš ostal v naših mislih in delu kot dober delovni tovariš in mentor mladih, kot človek ki je tisto, kar je znal, z vsem srcem prenašal na mlajše rodove.

Ohranili te bomo v trajnem spominu!

Sodelavci

ZAHVALE

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, deda Pavla ČADEŽA, strojnega ključavničarja, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami ter nam pomagali v težkih trenutkih. Najlepša hvala za cvetje, denarno pomoč in godbo. Zahvaljujemo se tovarišu Pihlerju za lep govor, sindikatu ter vsem, ki so ga počastili s svojo navzočnostjo na njegovi zadnji poti in ga ohranili v lepem spominu.

Žena Rezka z otroki

Ob smrti ljubljene mame Marije LUŠINA se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD PUM – kontrola za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka Minka Premec z družino

Ob nenadni in boleči izgubi mojega dragega očeta se zahvaljujem tozdu IVET za pozornost in poklonjeno cvetje. Vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti iskrena hvala.

Stojan Novak

Vsem sodelavkam in sodelavcem ter sindikalni organizaciji tozda Montaža se iskreno zahvaljujem za obiske in denarno pomoč v času moje bolezni.

Milena Ban

Ob smrti mojega moža Alojzija NOVLJANA se zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD SŠTS za pomoč, vsem sodelavcem pa za izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

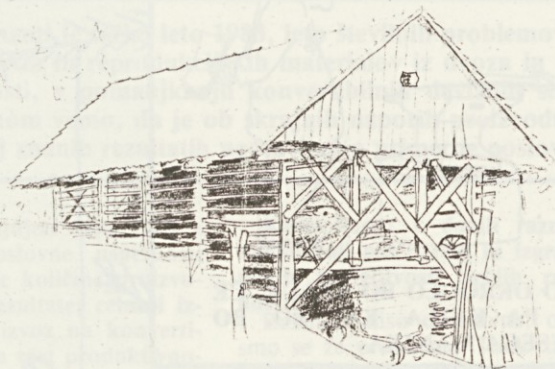
Alojzija Novljan

Ob smrti moje mame ANE FAJDIGA se zahvaljujem sodelavcem iz tozda IVET za iskreno sožalje, spremstvo na njeni zadnji poti in finančno pomoč.

Maks Fajdiga

PLANINSKI KOTICEK

PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ

PRIVLAČNA RAZSTAVA

V okviru praznovanja ob otvoritvi nove jeklolivarne je bila za planince in druge ljubitelje narave postavljena tudi zanimiva razstava na temo **Planinstvo, narava in kulturna dediščina**. Razstavljene so bile vse nagrajene fotografije, pri spele v okviru razpisa, ki je bil objavljen v junijski številki časopisa Litostroj, kakor tudi druge kvalitetne fotografije, skupaj 63 del. Razstava je bila popestrjena še s kratkimi, a globokimi mislimi udeležencev, predvsem mladih z natečaja **Človekov odnos do okolja**, ki ga je leta 1982 razpisala kulturna komisija pri konferenci sindikata.

Razstava je bila dobro pripravljena in prav škoda je, da si je ni ogledalo še več ljudi. Planinsko društvo Litostroj, ki je razstavo pripravilo, zato razmišlja, da bi jo ponovilo, saj gre za manifestacijo množične kulturne ustvarjalnosti, hkrati pa za spodbujanje človekovega aktivnega odraza do okolja in še posebej do naše kulturne dediščine.

MISEL

Marsikomu so gore mrtve in vsestransko ljubi večno gibajoče morje. Drugi se ne more sprijazniti s takšnim stalnim nemirom in se vrača v veličastno območje gora.

Bocklin

Vremenski pregovor

Če v januarju drevje od mraza poka, jesen s sadjem preobloženo stoka.

Planinsko društvo Litostroj želi svojim članom in vsem drugim ljubiteljem planin srečno novo leto, predvsem pa dosti zdravja in veliko užitkov v gorskem svetu!

Voščilu za novo leto prilagamo tudi tegale junaka iz leta 1947, ki leti kot ptica pod nebom. Ste ga spoznali? Saj je vendar Litostrojčan! Če ste ga, sporočite nje-

govo ime (ali vzdevek) uredništvu do 10. januarja. Med tiste, ki bodo uganili bomo razdelili 20 lepih našitkov Planinskega društva Litostroj.

Izleti v prosincu

Komaj smo zaključili staro sezono, že začnemo novo. Komaj smo dobro posušili čevlje! Prosinca bodo na sporedu naslednji izleti:

8. januarja: **OSANKARICA — TRIJE ŽEBLJI**. Množičen pohod na mesto zadnjega boja legendarnega pohorskega bataljona. Vodnik: **ŽEBAVEC**

8. januarja: **DRAŽGOŠE**. Treba se bo pač odločiti, ker sta oba pohoda na isti dan. Na prizorišče dražgoške bitke nas bo peljal vodnik **MAŽGON**.

21. januarja: **KOPRIVNIK IN MLADI VRH**, ki sta tudi žigosni mesti Loške planinske poti, bomo obiskali skupaj z zanesljivim **VEBROM**.

Oskar DOLENC, Mumija

Očak (mumija) na sliki je sicer z bohinskih planin, vendar ni bil posnet na izletu, katerega je 10. kimavca vodil Oskar Dolenc. Udeležence so na poti od Vogla do Črne prsti namreč spremljali dež, megla in veter. Le sem ter tja sta se napetim očem prikazala Triglav kot prikazen ali Bohinjsko jezero kot njegov kontrast. Zdelo se je, kot da bi hotela planincem sporočiti: "Tu sva, tu ... Danes žal ni nič ... A vredna sva pogleda ... Pridite spet ... Čakava vas ... Tudi v tem je čar planinstva. Celo "ponesrečeni" izleti so že izhodišče za nove. Tako se bo v zaspanem zimskem jutru porodila ideja, nov načrt, upanje ... Gore pa čakajo ...

t. t.

PRVA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJO

Objavljamo rezultate nagradnega natečaja, katerega je objavilo Planinsko društvo Litostroj na temo: **Planinstvo, narava in kulturna dediščina**. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki so nam poslali svoje fotografije, posebno pa še **FOTO-KINO KLUBU LITOSTROJ**, ki je bil pri tem najplodovitejši. Njegovi člani so pobrali največ nagrad, med njimi je tudi avtor prvonagrajene fotografije z naslovom **Igra narave Vinko UDOVIČ**.

1. nagrada: **IGRA NARAVE**, avtor Vinko UDOVIČ
2. nagrada: **KOLIKO ČASA ŠE?**, avtor Anton TOMAŽIČ
3. nagrada: **POPLAVA**, avtor Peter POŽENEL
4. nagrada: **OKNO**, avtor Vinko UDOVIČ
5. nagrada: **DRVAR**, avtor Vinko UDOVIČ
6. nagrada: **SVET JULIJCEV**, avtor Milan LIKAR
7. nagrada: **NA SMUČIŠČU**, avtor Peter POŽENEL

Fotografije, ki so jih posneli otroci

1. nagrada: **VINTGAR**, avtor Matjaž POŽENEL
3. nagrada: **CERKVICA NA DEŽELI**, avtor Tomaž NOVAK
4. nagrada: **VELIK PAJEK**, avtor Jure POŽENEL
5. nagrada: **LABODA**, avtor Jernej OBAHA

ČESTITAMO!

Zdravo vojaki, zdravo!

Poletje je minilo, temperature se nižajo in upamo, da bodo nižje temperature vsaj nekoliko vplivale na vas, vojaki, da se boste pogostejše oglasili s pozdravi. Od zadnjega članka, ki smo ga objavili v časopisu, se je nabralo le malo vaših pozdravov, čeprav je v tem času veliko fantov zapustilo delovno organizacijo in zamenjalo civilno obleko v vojaško.

Naša želja, da bi se oglasili z zgodbicami in anekdotami iz vašega vojaškega življenja, nikakor ne more priti na zeleno vejo. Zato vas ponovno pozivamo, da prebijete led in opišete kakšen zanimiv dogodek.

Iz pozdravov, ki smo jih prejeli, je razvidno da ni več toliko problemov glede prejemanja časopisov. Veseli nas, da se imate dobro in da vam ni dolgčas. Vojak Boris piše: Meni v vojski ni dolgčas, saj se dodatno izobražujem za voznika. Pogrešam le časopis Litostroj. Ali pa v pismu vojaka Janeza: »Prejmite lepe pozdrave iz Bara. Tukaj sem dva meseca in se imam dobro in sem se dokaj dobro vključil v vojaško življenje. Prosil vas bi le, če mi redno pošiljate časopis Litostroj.«

V letošnjem letu je DO Litostroj prejel od vojne pošte priznanje za vojaka Milana MURŠIČA in Zvonka MAGDALENIČA z naslednjo vsebino.

Tovariši

»Vojaka Zvonko Magladienič in Milan Muršič, člana vašega

kolektiva, sta dobila visoko vojaško priznanje — značko »Vzoren vojak« za odličen uspeh v vojaškem usposabljanju, idejnopolitičnem usposabljanju, za vzorno in zavestno izvrševanje vojaških dolžnosti, razvijanje prijateljstva in bratstva med narodi v vojaškem kolektivu. Bodite ponosni nad takšnima članoma vašega kolektiva, sposobnima in odločnima branilcema socialistične samouprave skupnosti.«

Za prejetu priznanje smo v DO Litostroj ponosni. Upamo, da se omenjena vojaka prav tako dobro izkažeta na svojih delovnih mestih.

Pozdrave so poslali: Marjan Petak iz Čuprije, Bojan Virant iz Velike Gorice, Darko Vrabec iz Šibenika, Božo Maločič iz Uroševca, Boris Lipoglavšek iz Tuzle, Marjan Koprivec iz Pulja, Brane Cafuta in Janez Strubelj iz Bara. Marjan Erbežnik iz Sombora, Branko Gruškovnjak iz Subotice, Miran Trkulja iz Sarajeva, Franc Adamič iz Sarajeva, Janko Pucelj iz Prištine, Robert Porenta iz Pazina, Vladimir Tivadar iz Karlovca, Andrej Petelin iz Beograda, Nace Sadar iz Ajdovščine, Ivan Pekolj iz Novega Sada, Ivan Kmet iz Sarajeva, Marjan Klemenčič iz Leskovca, Marjan Jernejčič iz Đakovice, Andrej Flerin iz Vranja, Dušan Škodič iz Kruševca, Stane Adamič iz Niša, Jože Zupančič iz Pivke, Marko Didič iz Kranja, Darko Marklje iz Banja Luke, Slavko Miklavčič

iz Pivke, Asim Gerzić iz Prizrena, Danijel Volek iz Brčkega, Andrej Mahkovec iz Vukovara, Matjaž Jelovčan iz Sombora, Cvetko Horvat iz Beograda, Branimir Suhorepec iz Sremske Mitrovice.

Zahvaljujemo se vam za pozdrave in vam želimo veliko uspehov pri opravljanju svojih dolžnosti. Pišite nam še v večjem obsegu ter nas pravočasno obveščajte o spremembi naslova.

Ponovno poudarjamo naslednje:

Delavec, ki je odsoten z dela zaradi odslužitve oziroma doslužitve vojaškega roka, se ima pravico v 30 dneh od dneva, ki je v vojaški knjižici zapisan kot zadnji dan vojaškega roka, vrniti na delo v to temeljno organizacijo združenega dela (TOZD) k svojim prejšnjim delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi in z delom pridobljeni delovni dolžnosti. Priporočam vsem delavcem, ki se vračate iz JLA, da se čim prej zgledate v kadrovske službi zaradi dogovora, kdaj boste pričeli delati.

Prav tako ponovno poudarjamo, da morate ob nastopu v službo imeti naslednje dokumente: vojaško knjižico, osebno izkaznico, začasno civilno prijavo in odjavno prijavo list (samo tisti, ki bivate začasno v Ljubljani). Brez navedenih dokumentov se ne morete zaposliti.

Vsem delavcem — vojakom čestitam ob dnevu JLA.

Obenem vam želimo srečno novo leto 1984.

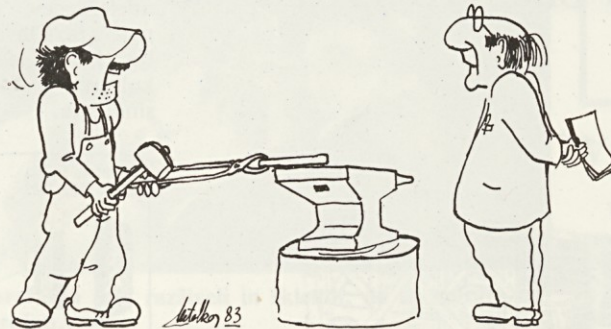
V. Štruklec

SREČNO 1984

Šušter 83

KAJ ZIJATE ZDAJ? ŽE CELO LETO JE TAKO, PA NI NIHČE PORAJTAL.

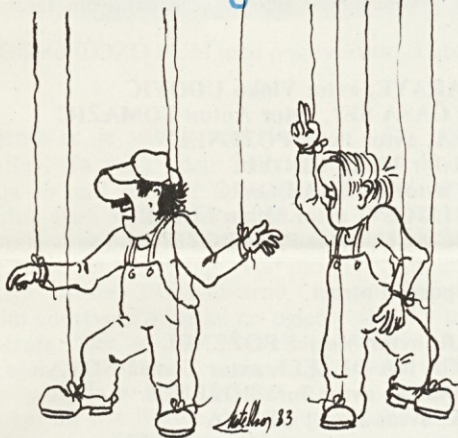

Šušter 83

KAJ DELAM? ČE BO OKROGLO BO ŠRAUF, ČE BO PLOŠČATO BO PA KAJLA. KAR BO, BO PRAV PRIŠLO, KO VSEGA MANJKA

TUDI REDUKCIJE
KORISTIJO GOSPODARSTVU.
DRUGO LETO SE NAM
BO RODILO MNOGO
NOVIH DELAVCEV

Šušter 83

KDO JE ZA? ...

PLAN 84

PAKETIČ Z OSEBNIMI
DOHODKI IŠČEM. SEM
NEKAM JE ODLET

